Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...тябрийн 1921 оной ...брийн 21-нэй гараа | № 22 (14044) | 1973 оной январиин 26, пятница | Сэн 2 мүнгэн

БЭЛЭДХЭЛЭЙ ЗҮБШЭЛЭЛГЭ ЭХИЛХЭЭР БЭЛЭМДИ

Венгриин Арадай Республикын, Германиин Демократическа Республикын, Польшын Арадай Республикын, Чехословакиин Социалис Республикын правительствануud Бельгиин, Великобританиин, Грециин, Даниин, Канадын, Люксембургын, Нидерландын, Норвегиин, Америкын Холбоото Штадуудай, Турциин, ФРГ-гэй правительствануудта нотонуудые эльгээхэдээ, Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба зэбсэгүүдые хороохо тухай хэлсээнүүдтэ хабаатай бэлэдхэлэй зүбшэлэлгэ хэжэ эхилхээр бэлэн байһан тухайдаа мэдүүлбэ. Энэ асуудалаар үгээ ойлголсобол, Европо түбидэхи шахардуу байдал саашадань һуларуулгын аша туһада, бүхы дэлхэй дээрэ бүгэдэ ниитын амгалан байдал батадхаха зорилгодо харюусаха һэн гэжэ нотонууд дотор хэлэгдэнэ.

ГДР ба ФРГ бээ даанхай, уласхоорондын ёһо гуримай талаар тэгшэ эрхэтэй хоёр орон болоно гэжэ эдэ мэдүүлнэ.

Эдэ нотонууд баруун тээхи хэдэн оронуудай правительствануудай 1972 оной ноябриин 15-най нотонуудта харюу болгон эльгээгдээ.

(ТАСС).

...жалаа һайнаар эмхидхэхэ—мүнөөдэрэй эрилтэ

...ОРИИН АЙМАГ — СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ЖЭЛЭЙ ДҮН ГАРГАХАДА — **ХЭЖЭНГЫН АЙМАГ**

...ЭГДЭЛЬЭЭ ГАРАХААР БОЛОО

...ондоо мүрысэдэг Хо... Хэжэнгын аймагууд хү...дахыгаа хүгжөөхэ та... ...үлэй жэлнүүдтэ республикаяа гэдэргэ татажа ябана. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэйшье дүнгүүдһээ элеэр харагдана.

	Хориин аймаг	Хэжэнгын аймаг
...бүриһөө абтаһан ургаса		
...о тараан	9,4	7,3
...абха	24	23
	75	43
	7,7	6,2
... тушааха түсэбэй, ...н дүүргэлтэ (проц):		
...о тараан	87	54
...абха	48	34
	36	54
... паар хахалалга ...оц.):	53	34
...алга (проц.):		
...то ургамалнуудай	99,0	99,0
...бхын	—	54,0
...шаг шэмэ (кг.);		
... бүриһөө — һүн	1678	1397
...элтэ (проц.):	92	95
... бүриһөө — нооһон	2,7	2,5
... мал бүриһөө ...эгдэһэниинь (толгой):		
	64	75
...ган	71	61
...онхо	—	646
...тоо олошоруулха ... дүүргэлтэ (проц.):		
	103	104
...оодо үнеэн	98	99,1
	103	104
	103	213
... морин	88	90
... бэлэдхэхэ түсэбэй ...тэ (проц.):		
	59	74
	33	89
...еплод	10	6
...э худалдаха түсэб, ...ин дүүргэлтэ (проц.):		
	95	94
	99	97
...эн	189	114
...он	83	87

...р тараалангай ургаса ...үүлхэ талаар эдэ аймагууд үнгэрэгшэ жэлдэ бүхы ...үүд бэелүүлэгдээ гэ...агүй. Юуб гэхэдэ, Хо...аймагай Анаагай совхозой ...оришэд главна агроном ...В. Осиповой хүтэлбэри ...абха, жэлһээ жэлдэ тог...ой баян ургаса абадаг ...ой. Эдэнэр жэлдээ гек... бүриһөө 13—14 центнер ...хураана. Тус совхозой ...ой отделени нёдондо гек... бүриһөө 15,6 центнер та...үүлжэ абаһан. Энэ жэ...рэлээ харахада, эдэ аймагуудта бага ургаса абтаһанай гол шалтагааниинь ган гасуур бэшэ, харин агротехническэ эрилтэнүүдые хүсэд һайнаар баримталдаггүй, бэелүүлдэггүй байһанай хойшолон гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Теэд энэ ажахын түрүү дүй дүршэл эдэ хоёр аймагай совхозуудта мүнөө хүрэтэр нэбтэрүүлэгдээгүй байһаниинь гэмшэлтэй.

Хүршэ аймагуудта шадабаритай бэрхэ хонишод олон. Тэдэнэр жэлһээ жэлдэ зуун хонин бүриһөө зуу гаран хурьга томо болгодог дүршэлтэй. Тиин эдэ түрүүшүүлэй онол арга мүн лэ бүгэдын шадабари болоодуй. Нёдондо эдэ аймагуудай ажахынууд зуун хонин бүриһөө миил 61-71 хурьга түлжүүлһэн байна. Тиихэдэ хонидһоо топ бага нооһон хайшалагдана. Үнгэрэгшэ жэлдэ эдэ аймагуудай хонин бүриһөө оройдоо 2,5—2,7 килограмм нооһон хайшалагдаһан байна бшуу. Тэрэшэлэн зуун үнеэн бүриһөө угаа үсөөн тугал томо болгогдоно. Энэл ушар шалтагаанһаа болоожо, мүрысэгшэ эдэ аймагууд жэлһээ жэлдэ мяха, һү гүрэндэ тушааха түсэб, даабаряа дүүргэнэгүй.

Мүнөө эдэ аймагуудай ажахынуудай малшад, тараашад үнгэрэгшэ жэлэйнгээ дүнгүүдые шүүмжэлхы ёһоор хаража, бии байгаа арга боломжонуудаа элишэлжэ, бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсохо гэжэ шиидэнхэй. Тиихэдээ тэдэнэр 1973 ондо бэелүүлхээр шэнэ уялгануудые абанхай.

Хориин аймагай совхозууд энэ жэлдэ гектар бүриһөө **10,8 центнер орооһо, 92 центнер хартаабха, 174 центнер овощ, 338 центнер корнеплод, сабшалангай гектар бүриһөө 11,8 центнер үбһэ абаха гэжэ шиидэнхэй. Мүн үнеэн бүриһөө 1830 килограмм һү һааха, хонин бүриһөө 2,9 килограмм нооһо хайшалха, үхэрнүүдээ гүрэндэ дунда зэргээр 315 килограмм шэгнүүртэйгээр тушааха** байһанаа мэдүүлээ. Тиихын тула газараа уһалха, үтэгжүүлхэ, үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ, гүрэндөө газар тараалангай болон мал ажалай продуктнуудые элбэгээр тушааха зорилготой.

Хэжэнгын аймагай ажахынууд 1973 ондо гектар **бүриһөө 9,8 центнер орооһо, 78,6 центнер хартаабха, 300 центнер корнеплод, сабшалангай, гектар бүриһөө 11,4 центнер үбһэ** абаха уялга бэедээ даанхай. Тэрэшэлэн **үнеэн бүриһөө 1510 килограмм һү һааха, хонин бүриһөө 2,9 килограмм нооһо абаха, гүрэндөө үхэрнүүдээ 315 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэйгээр тушааха** гэжэ шиидээ.

Улааха Аралай һүнэй фермын һаалишад ехэ һүнэй түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илан гарадагаараа аймаг соогоо нилээд мэдээжэ болонхой юм. Худанай совхозой түрүү һаалишан Доржима Бадмацыреновна Базаржапова ойн баярай алдарта жэлдэ харуулһалжа байһан үнеэн бүриһөө 2244 килограмм һү һаажа, Хэжэнгын аймаг соо түрүү зэргэдэ гараба. Мүнөө үедэ Доржима Бадмацыреновна абаһан социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тула оролдожо байнхай.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Эмхитэйгээр угтаба

Захааминай аймагай ажахынуудта шэнэ түл абалга эмхи гуримтайгаар захалба. Үнгэрэгшэ жэлэй аймагай чемпион, XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой солото хонишон Доржо Шукуров хоёр зуу гаран хурьгатай болобо. Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы 1973 ондо тус коллектив хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлхэ гэһэн социалис уялгатай юм. Шукуровай хүршэнэр Николай Юмчинов, Цырендондок Галданов гэгшэд 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаха хүсэлтэй. Эдэ нүхэднай зуугаад хурьга абаад, һайнаар түлжүүлжэ байна.

Аймагай хонишод Буряадайнгаа АССР-эй алдарта ойн баярые ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэһэн уряа доро хурьгадаа абажа байнхай.

Г. АЮШЕЕВ.

Түрүүшын үдэр дүүрээ

ЗАМБУУЛИНАЙ АЛАС ХОЛЫН ХОЛБОО БЭЕЛҮҮЛХЭ ЦЕНТРЬЭЭ РЕПОРТАЖ

Һара дээгүүр һаадгүй ябаха аппарат зүүн тээшээ эрьен, шэнэ хүнхэрэй эрмэгэй бишыхан талмай дээрэ зогсобо. «Луноход-2» Дэлхэйн календариин ёһоор, хоёр недели шахуу соо (январиин 24-һөө февралиин 7 хүрэтэр) үргэлжэлхэ. Һара дээрэхи һүнитэй тэмсэжэ. Шангa туршалга гараха болоно. Энэ үе соо Һарын нюруу дээрэхи замбуулинай хүйтэн—Цельсээр ... дус болодог юм. Тиимэл ушарһаа Һара дээрэхи түрүүшын үдэрэй дүүрэхэ үеэр (январиин 24...) ...мат аппарадтай хөөрэлдэһэн холбооной һүүлшын сеансын һүүлээр автомат аппарадай хэр байһан тухай оньһон түхеэрэлгын тодорхой элидхэлые Газар дэлхэй анхаралтайгаар шагнаа. Элдэб ушарнууд: мөөрнүүдэй, научна приборнуудай, телекамерануудай ба дамжуулдаг түхеэрэлгэнүүдэй температура, хии орохогүй таһаг доторхи. Дэлхэй тээшэ шэглүүлэгдэһэн антеннэнүүд дээрэхи байдал эрдэмтэдые, конструкторнуудые һонирхуулна.

Бүтээгшэдэйнгээ гүйлтын ёһоор, «Луноход-2» тон шухала түхеэрэлгэ ба приборнууд тухай асууһан мэдээсэлнүүдые дабтан, өөр тухайдаа тодорхойгоор хөөрэбэ. Газар дэлхэй ба автомат аппарадай хоорондын хөөрэлдөөн 20 шахуу минута соо үргэлжэлөө. Тиигэһэнэй һүүлээр лэ наранай батарейн хабхаг буулгагдаад, шэнжэлгэ хэхэ оньһон түхеэрэлгэнүүд (тэдэнэй зариманиинь) нээгдээ.

«Луноход-2» тогтомол обсерватори болоод, Тавра хадын хаяада шэнжэлхы вахтада байжа үргэлжэлхэ.

Атомна «түлишын» задархада гарадаг дулаанай элшэтэй ядерна «пеэшэн автомадай туһаламжаар шухала температура хангаха аргатай юм. Эндэ теплицэ соохидол адли байдаг, энэнь тусхай түхеэрэлгэнүүдээр хангагдана.

Өөрөө ябадаг автомат аппарадһаа замбуулиндахи алас холын холбоо бэелүүлдэг центртэ ороһон научна мэдээнүүд шэнжэлэгдэжэ эхилээ. Һара дээрэхи вахта үргэлжэлһөөр.

Д. ДМИТРИЕВ, (ТАСС-ай тусхай корр.).

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН ПРОМЫШЛЕННОСТИИН, БАРИЛГЫН, ТРАНСПОРТЫН БА ХЭЛХЕЭ ХОЛБООНОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ИНЖЕНЕР ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикын арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Габьяата инженер гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ иимэ хүнүүдтэ олгохо:

Бакушкина Ангелина Васильевнада — Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын главна механик.

Бардаханов Николай Бахруновичта — Буряадай Ажалай Улаан Тугай орденто территориальна геологическа управлениин түбэй геологическа экспедициин ахамад геолог.

Воронин Анатолий Алексеевичтэ — «Бурятэнерго» управлениин урда аймагуудай зайн галай сетиин директор.

Книжнин Борис Абрамовичта — Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин ахалагша диспетчер.

Кыштымов Анатолий Александровичта — Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгыч заводой главна технологой таһагай бюрогой начальник.

Панкин Владимир Александровичта — Улаан-Үдын ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор-бүтээлгын заводой главна технолог.

Пикуль Георгий Александровичта — Прибайкалиин аймагай Итанцын леспромхозой главна инженер.

Попенко Иван Ивановичта — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай үйлэдбэриин техническэ таһагай начальник.

Самойленко Николай Михайловичта — Улаан-Үдын Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой сэрэгэй ахалагша түлөөлэгшэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.
Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1973 оной январиин 25.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН ПРОМЫШЛЕННОСТИИН, БАРИЛГЫН, ТРАНСПОРТЫН БА ХЭЛХЕЭ ХОЛБООНОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА УРЛАН НАРИЖУУЛАГША ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Урлан нарижуулгын хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Габьяата урлан нарижуулагша гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ иимэ хүнүүдтэ олгохо;

Булычев Николай Павловичта — Буряадай АССР-эй хэлхеэ холбооной үйлэдбэриин, техническэ управлениин үйлэдбэриин лабораториин начальник.

Гаврилов Алексей Николаевичта — Зүүн Сибириин түмэр замай хэлхеэ холбооной ба дохёо дамжуулгын Улаан-Үдын дистанциин ахалагша инженер.

Коношонкин Николай Александровичта — Кабанскын аймагай Тимлюйн асбестоцементнэ зүйлнүүдэй заводой мастер.

Костылев Павел Александровичта — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай «Первомайский» руднигай начальник.

Очиров Эрнэст Гуржаповичта — Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой вагон-хабсаралгын цехэй ахалагша мастер.

Савчук Юрий Павловичта — Кабанскын аймагай Клюевскэ леспромхозой главна механик.

Санграев Сергей Федоровичто — Улаан-Үдын Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой мастер.

Симухин Владимир Ивановичта — Буряадай транспортна управлениин № 2 ашаанай автотранспортна предприятиин слесарьнүүдэй бригадир.

Фефелов Максим Ивановичта — Улаан-Үдын Ленинэй орденто мяханай комбинадай слесарь.

Фещук Станислав Семеновичто — Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой ахалагша мастер.

Буряадай АССР-эй, Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.
Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1973 оной январиин 25.

...ГАЛТА ЮУ ЭЛИРҮҮЛЭЭБ?

...ОНИШОДТО ТУҺАЛАМЖА ХЭРЭГТЭЙ

...ама хүйтэн январь ...арагдаха дүтэлжэ, хо... түл абалгын халуун ха...хаанагүй эхилбэ. Үбэл...э эмхитэйгээр, һай...үнгэргэхөөр малшадай ...оюзна социалис мүры...э оролсоһон ажахынуу...онишод мүнөө абтаһан ...гаа үхэл гарзагүйгөөр ...үлжэ, ногоон дээрэ ...ын түлөө нилээд оролдонхой.

...эйшье мэдэхээр, үбэл...өө эртээнһээ һайнаар ...эн, үбһэ тэжээл элбэ...уряажа абаһан хони... бригаданууд хэзээдэ...рхим амжалта туйлажа, ...аймаг доторoo суур...гээшэ. Зүгөөр иимэ тү...игаданууд Загарайн ай... колхоз, совхозуудта ...бии. Жэшээлбэл, XXI ...ездын нэрэмжэтэ кол... ахалагша хонишон ...Цыренов, «Гигант» ...озой хонишон Борис ...офеев, Онохойн совхозой түрүү хонишон Апент ...икин гэгшэд нёдондо ...онин бүриһөө 100—110 ...га түлжүүлжэ, хонин ...һөө 3,5—5,7 килограмм ...о хайшалһан байна. ...эн жэшээ дээрэһээ юу ...барилтайб гэхэдэ, нэгэ...эр, хэрбээ хонишон бү...даалгагдаһан ажалдаа ...усалга ехэтэйгээр хан...а, үбэлжэлгээ эмхитэй...аар үнгэргэбэл, заабол ...алта туйлажа, хараалһан ...лгоёо сүм бэелүүлхэ ...ба бшуу.

Теэд һүүлэй жэлнүүдтэ Загарайн аймагай ажахынууд хурьга түлжүүлхэ, ноохо хайшалха түсэбөө юундэшьеб дүүргэнэгүй. Ушарынь гэхэдэ, аймагай ажахынууд жэл бүхэндэ ушарһан дутагдалнуудаа усадханагүй гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Малшан гү, али хонишоншье байг, уялга абабал, тэрэнээ дүүргэхын тула нэн түрүүлэн бии байгаа арга боломжонуудаа хаража, шэнжэлжэ үзэдэг гээшэ аабза. Тиигээд лэ зорилгодоо хүрэхые оролдодог байна. Харин аймагай зарим ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд хонишодойнгоо абаһан уялгаяа дүүргэлгэдэнь ямаршье туһаламжа үзүүлхые оролдоногүй, дутагдалыень усадхадаггүй байба.

Онохойн совхоз хони үсхэбэрилгээрөө аймаг соогоо эгээн томо ажахынуудай нэгэн гэжэ тоологдодог. Нёдондо түсэбэй ёһоор 7.001 хурьга абаха аад, 6.550 хурьга түлжүүлжэ, 422 центнер ноохо Эхэ орондоо тушааһан юм. Байгша ондо тус ажахын хонишодой абаһан уялга мүн лэ нилээд ехэ. Зүгөөр энэ зорилгоёо хэр бэелүүлжэ байна хаб гэжэ шалгахада, урданайнь дутагдалнууд баһал ушарһан зандаа. Тодорхойлон хэлэбэл, үнинэй хонишодой нэгэн Ермолай Потёмкин 635 эхэ хони адуулдаг юм. Мүнөө 80 гаран хурьган абтанхай. Бригадын хонишод туһаламжа хүлеэнгүй, үбэлжэлгэдөө эзэн ёһоор, һайнаар бэлдэһэн байна. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд хонишодойнгоо иимэ сэхэ сэдьхэлтэй, һайн һанаатай байһанда дашуураа юм гү, түл абажа байһан хонишодойнгоо отарануудта ошоожо. ажал хэрэгээрнь нэгэтэшье һонирходоггүй байшоо.

— Бидэндэ радио, телевизоршье үгы. Газетэмнайшье хаһа сагтаа ерэнэгүй. Орон дэлхэйдэ юунэйшье болоожо байһые мэдэхын аргагүй. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй тогтоолые халта дуулаа һэмди. Манда хамаатай юм гү, мэдэнэгүйлди. Мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэднай ойлгуулаашьегүй, манай иишэ ерэдэгшьегүй юумэл даа. Мүрысөөмнайшье мүнөө мэдэгдэхээ болинхой. Халуун намар байхада бидэ 100 эхэ хонин бүриһөө 95 хурьга түлжүүлхээр уялга абаа һэмди. Тэрэмнай аржытар бэшэгдэнхэй, энэ ханадаа үлгөөтэй байгшал һэн. Шэнэ жэлэй эхеэр совхозоймнай ноёдой нэгэн мүрысөөнэйтнай гурим шэнэлжэ хубилгахамнай гэжэ абаашаһаар мүнөөшье хүрэтэрөө бусаагаагүй. Иигээд лэ һуугшалди. Үбһэ, һолоомоншье хүсэд хүрэхөөр бии. — гэжэ Ермолай Потёмкин хөөрэнэ.

Удаадахи Ананий Митрофанович Мурзинай отара бүришье һаа тулюур байдалтай. Эндэ түрүүшын 80 хурьган гаранхай. Зүгөөр хонишон хурьгадай олоороо гараха бүри һанаагаа ехэтэ зобоно. Юуб гэхэдэ. үбһэ тэжээлээр бага энэ отарын хонид хүйтэнэй шангадаха бүри туража, хүшэ тамираа алдажа байна бшуу. Харин хурьгалһан хонидын һү багатай, хурьгадаа садхаанашьегүй.

— Иимэ тэжээл дээрэ байһан хонидһоо яаһан һүн гарахаб даа. Мүнөө газаагаа оройдоол тонноһоо ехэ бэшэ үбһэтэйбди. Талха тарянаймнай зүйл гэжэ гансал нэрэ зүүһэн юумэл. Ошожо харыт даа, — гээд, ахалагша хонишон хашаа соохи обоолоотой мэхиинэ заажа үгэнэ.

Нээрээшье, адха һолоомогүй, гансахан тонно үбһөөр түрэхэ хонидые үбэлжүүлхэнь гайтайхан даа. Теэд тус бригадын хонишод лесхозһоо табюулгашьегүй һаа, сагдуул модо отолжо, хонидтоо шэлбүүһэ асаржа эдюулнэ.

Бүхыдэнь согсолон харахада, совхозой эхэ хонидой отаранууд бултадаа шахуу иимэ байдалтай. Хонишодой мэдүүлһэнэй ёһоор, совхозой мэргэжэлтэд түрүүшын хурьгадай хэр абтажа байһые һонирхоошьегүй, ерэжэ хараашьегүй байһаар. Үнэндөө хурьгадаа түлэг абажа байһан эдэ отарануудта зооветеринарна мэргэжэлтэдэй туһаламжа аргагүй хэрэгтэй байгаа. Зарим отарануудта хонидой хурьга хаяха, үхэһэн түл гаргаха ушар яһала ушарна. Гэхэтэй хамта, абтаһан хурьгадаа тэрэ доронь тэмдэглэхэ тусхай дэбтэр отарануудтань мүнөө хүрэтэрөө үгы байһаар. Тиимэһээ үнэндөө хэды хурьганай абтажа, хэдынь үхэһэн юм гэжэ мэдэхын аргагүй.

Энэ ажахын хүршэ болохо Эрхирэгэй совхозой Цырендулма Дармаевай отара бүришье һаа зүдэрүү байдалтай. Тэжээлгүйдэжэ тураһан хонидынь үхэһэн хурьга гаргана. Гадна хурьгадайнь байра дулаалагдаагүй, абтаһан түлынь байрадаа хүйтэ абажа, гарзалжа байна. Мүнөө энэ отарада абтаһан 150 хурьганайнь 4-ниинь зууража үхэшоо. Гадна энэ отараһаа холо бэшэхэнэ оршодог Илья Федоровой бригадада хонидойнь байра баһал хүйтэн, нойтон. Совхозойнь хүтэлбэрилэгшэд хурьгадайнь байра соо пеэшэн барихаар найдуулһан аад, мүнөөшье хүрэтэрөө бүтээлгээгүй. Иимэ хүйтэн, нойтон байрада байлгагдадаг 301 хурьганайнь 10-ниинь гарзалшоо.

— Энээн тухай хэды дахин хэлээл һэмди. Хубилха юумэн үгы даа. Эдэ хурьгадаймнай үшөө хэдынь үхэхэ юм—мэдэгдээгүй. Хурьганһаа байха эхэ хониншье гарзалхаар, — гэжэ Илья Федоров мэдүүлнэ.

Хэнэйшье мэдэхээр, мүрысөө эмхидхэбэл, нэн түрүүлэн хонишодой бригадануудай байдалые эрид һайжаруулха хэмжээнүүдые заабол хараалдаг гээшэ. Теэд «Гигант» колхоздо социалис мүрысөөн тон «өөрынхеэрээ» эмхидхэгдэнхэй. Жэшээлбэл, ахалагша хонишон Т. Х. Хусановай отарада абтаһан уялгань аржытар бэшэгдэнхэй, ханада үлгөөтэй байбашье, али зэргээр дүүргэгдэжэ байһаниинь шалгагдадаггүй байшоо. Тус отара мүнөө 500-гаад центнер үбһэтэй, хорёод тюк һолоомотой. Хонидтоо сүүдхын 100 грамм обёос эдюулнэ. Хони хурьгадайшье байра баһал хүйтэн, мүльһэтэжэ сэнтэшэнхэй.

Байра соо татагдаһан зайн галай утаһанууд хуушаржа таһаршоо. Мүнөө ялабхиха гэрэлгүй һуунабди. Юрын фонарьшье үгы. Һүниндөө хонидойнгоо байра соо зуруул шударжа гэрэлтүүлнэбди,— гэжэ хонишон Хусанов гэмэрнэ.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, Загарайн аймагай олонхи ажахынуудта. гол түлэб Эрхирэгэй, Онохойн совхозууд, «Гигант», XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд хонидой түл абалгадаа тон муугаар бэлдэһэн гэжэ тэмдэглэлтэй. Бүхы отарануудтань ажалынь муугаар эмхидхэгдэжэ, хони хурьгадынь үбһэ, һолоомоор хангагдаагүй. Тиихэдэ отара бүхэндэ шахуу абаһан хурьгадаа тэмдэглэхэ тусхай дэбтэр, ветеринарна болон медицинскэ аптечкэнүүд үгы. Гадна зарим ажахынуудай, тобшолон хэлэбэл, «Гигант», XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай олохон отарануудта үбһэ тэжээлынь хайша хэрэгээр, гамгүйгөөр гаргашалагдана. Тиигэжэ үбдэг тулама хоргооһотой хашаа соогоо үбһэеэ һолоомонтой холижо гаргахадань, хонидынь гэшхэжэ, хоргооһонтойгоо худхаршана.

Гэхэтэй хамта, ажахынуудай мэргэжэлтэд эхэ хонидой отарануудые бүридхэхэдөө, зоотехническэ ёһо гурим бүдүүлигээр хазагайруулһаниинь гэмшэлтэй. Юуб гэхэдэ, мүнөө эхэ хонидой отара бүхэндэ 100—150 өмэ түлгэнүүд адуулагдана. Мүн ажахы бүхэнэй эхэ хонидой отарануудта ототой хонидые бэдэрхэ хусануудынь миил һула, хамта адуулагдаһаар. Искусственна үрэжүүлгын үни үнгэрөөшье һаань, эдэ хусануудынь мүнөө хүрэтэрөө илгагдаагүй ябахань гайхалтай.

Эгээл энээхэн дутагдалһаа болоожо, аймагай ажахынуудта түл абалгань жэл бүри унжагайржа, аяар 5—6 һарын туршада үнгэргэгдэнэ бшуу. Гадна абтаһан хурьгадыньшье хорёод оной хонидтол адли эреэ маряан байһан зандаа. Иигэжэ ажалаа эмхидхэжэ байһан тус аймагай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд хонидойнгоо үүлтэр һайжаруулжа, ашаг шэмыень яагаад дээшэлүүлхэб даа.

УЯЛГА АБААЛ ҺАА—ДҮҮРГЭ!

Энэ шалгалтын дүнгүүдые согсолжо тобшолходо, аймагай ажахынууд абаһан уялгаяа сүм дүүргэхын түлөө оройдоошье оролдоногүй, социалис мүрысөөнинь ёһын тэдыдэ эмхидхэгдэнхэй. Тиин саашадаа эдэ бүхы дутагдалнуудаа дары усадхажа, нёдондонойнгоо алдууе дабтахагүйн тула (бүхы хурьгадайнь 13 процент гарзалһан юм) аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлени, КПСС-эй Загарайн райком эдэ үдэрнүүдтэ зохихо хэмжээ абаха зэргэтэй. Хэрбээ мухардаһан хонишодтоо найдажархёод, һанаа амархан һуубал, абаһан уялгаяа бэелүүлхэнь бэрхэтэй.

К. БАБУШКИН, республикын арадай хиналтын комитедэй инспектор.
М. КАЛЕНЫХ, республикын ветеринарна станциин директор.
Ч. БАТУЕВ, Улаан-Үдын гүрэнэй үүлтэртэ малай станциин ахалагша зоотехник.
Н. ОЧИРОВ, Загарайн аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.
А. ЕФРЕМОВ, «Правда Бурятии» газетын корреспондент.
Вл. ЖИГЖИТОВ, манай тусхай корреспондент.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

РЕСПУБЛИКЫН ПРОМЫШЛЕННОСТИИН, БАРИЛГЫН, ТРАНСПОРТЫН БА ХЭЛХЕЭ ХОЛБООНОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

СССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ үйлэдбэриин үндэр үрэ дүн туйлаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар иимэ хүнүүдые шагнаха:

Абашеев Федор Александровичые — Улаан-Үдын хирпиисын заводой выставщик.

Аксёнов Михаил Филипповичые — «Главмостострой» трестын хүүргэ барилгын № 34 отрядай комплексно бригадын бригадир.

Алеев Саид Шаязистовичые — «Сибхиммонтаж» трестын Забайкалиин хабсаралгын управлениин ахалагша прораб.

Андриенкова Валентина Ивановнае — Улаан-Үдын ТЭЦ-эй ахалагша дежурна электромонтер.

Афанасьев Зиновей Виальевичые — Бэшүүрэй аймагай Хэлгын леспромхозой шофер.

Бадмаев Очир Цыреновичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай шанаржуулгын фабрикын ахалагша бутаргагша.

Белявский Валерий Филипповичые — Улаан-Үдын Ажалай Улаан Тугай ордено авиационно заводой хабсарган таблагша.

Бибаев Закир Михамадрахиновичые — Улаан-Үдын «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордено «Электромашина» заводой термист.

Бурков Иван Семеновичые — «Бурлтцелинстрой» трестын нүүдэл оньһожоруулагдамал № 1 011 колоннын Мухар-Шэбэрэй барилгын участогай комплексно бригадын бригадир.

Васильев Георгий Федоровичые — Буряадай транспортна управлениин пассажирска автотранспортна № 1 предприятиин шофер.

Воронин Лев Николаевичые — Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой цехэй начальнигай орлогшо.

Дружинин Иван Михайловичые — Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин поездүүдэй диспетчер.

Емельянова Евдокия Моисеевнае — Улаан-Үдын Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ нарин сэмбын фабрикын сэмбэ нэхэгшэ.

Зык Петр Никоноровичые — Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин локомотивна депогой токарь.

Исаков Иван Николаевичые — «Востоксантехмонтаж» трестын Буряадай хабсаралгын управлениин газоэлектросварщик.

Истомин Роман Лукичые — Буряадай транспортна управлениин Каменска автотранспортна предприятиин шофер.

Кокорин Николай Федотовичые — «Главсельэлектросетьстрой» трестын оньһожоруулагдамал № 56 колоннын автокрановщик.

Кондратьев Владимир Михайловичые — Улаан-Үдын Ажалай Улаан Тугай ордено авиационно заводой цехэй начальник.

Кондратюкова Нина Петровнае — Буряадай барилгын управлениин барилга-хабсаралгын № 7 управлениин штукатур-маляр.

Копылова Анна Сергеевнае — Баргажанай аймагай Баргажанай загаһанай комбинадай консервэ бүтээлгын цехэй начальник.

Крылов Анатолий Алексеевичые — Буряадай автомобильна харгынуудые барилгын ба ашаглалгын үйлэдбэриин управлениин харгы барилгын № 1 управлениин машинист-бульдозерист.

Кудинова Анна Савельевнае — Улаан-Үдын ноохо угаалгын фабрикын ноохо илгагшадай бригадир.

Леонов Анатолий Михайловичые — үйлэдбэриин «Буржелезобетон» нэгэдэлэй № 3 филиалай бетонщик.

Львов Михаил Яковлевичые — «Забайкалтрансстрой» трестын барилга-хабсаралгын № 834 поездын комплексно бригадын бригадир.

Лобашов Юрий Анатольевичые — Улаан-Үдын СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ «Теплоприбор» заводой ахалагша мастер.

Максимов Сергей Степановичые — «Бурводстрой» трестын Улаан-Үдын нүүдэл оньһожоруулагдамал колоннын үрэмдэн малтагшын ахалагша мастер.

Матвеев Аверьян Даниловичые — Загарайн аймагай «Татарский ключ» гэжэ карьеро-управлениин экскаваторай машинистын туһалагша.

Медведев Михаил Григорьевичые — Буряадай АССР-эй эдеэ хоолой промышленностиин министерствын Үнэгэтэйн плодоовощно заводой бондарь.

Михайлов Павел Ильичые — Кабанскын аймагай Тимлюйн асбоцементнэ заводой цилиндровщик.

Молоканов Иван Федоровичые — Улаан-Үдын Ленинэй ордено локомотив-вагон заһабарилгын заводой ахалагша мастер.

Мункуев Гомбожап Дарижаповичые — Загарайн аймагай Хандагатайн леспромхозой оператор.

Ноженков Виталий Михайловичые — Буряадай АССР-эй Ажалшадай эрилтэ хангалгын министерствын радиотелевизионно сетиин дирекциин радиомеханик.

Пискунов Фома Ивановичые — «Забайкалтрансстрой» трестын барилга-хабсаралгын № 397 поездын прораб.

Полкченко Раиса Ивановнае — Загарайн аймагай ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангалгын комбинадай бригадын бригадир.

Родионова Зинаида Федоровнае — «Ремстройтрестын» харгы барилгын управлениин хүдэлмэришэн.

Розенраух Яков Львовичые — «Иркутск—Улан-Үдэ» гэжэ автомобильна харгын Управлениин харгы барилгын № 1 районой начальник.

Ронская Маргарита Михайловнае — «Востоксибэлектромонтаж» трестын хабсаралгын управлениин аюулгүйе хамгаалха техникын талаар инженер.

Сафонова Мария Николаевнае — Улаан-Үдын Ленинэй ордено мяханай комбинадай колбаса бүтээлгын заводой хүдэлмэришэн.

Селедкин Игорь Александровичые — үйлэдбэриин «Буржелезобетон» нэгэдэлэй № 1 филиалай бетонщигуудай бригадир.

Семенов Борис Леонтьевичые — Прибайкалиин аймагай Байгалай леспромхозой шофер.

Серебрякова Валентина Ивановнае — Кабанскын аймагай Каменскын хилээмэнэй заводой эһээбэришэн.

Тарабукин Андрей Петровичые — Буряадай барилгын управлениин барилга-хабсаралгын № 8 управлениин комплексно бригадын бригадир.

Тарасов Рудольф Дмитриевичые — Кабанскын аймагай Тимлюйн цементын заводой эрьелдэдэг пээшэнүүдэй машинист.

Томашев Алексей Васильевичые — «Сибспецэнергомонтаж» управлениин Гусиноозерскын участогай хабсаргагшадай бригадир.

Трифонов Виктор Ивановичые — Буряадай барилгын управлениин гэр барилгын комбинадай комплексно бригадын бригадир.

Феофилактов Георгий Алексеевичые — Буряадай Ажалай Улаан Тугай ордено территориальна геологическа управлениин тематическа партиин ахалагша геолог.

Фролова Варвара Тимофеевнае — Буряадай АССР-эй хэлхеэ холбооной үйлэдбэриин техническэ управлениин Улаан-Үдын почтамтын почтальон.

Халудрова Надежда Алексеевнае — Улаан-Үдын ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор бүтээлгын заводой сабуушан.

Черниговский Василий Емельяновичые — Буряадай АССР-эй Нютагай промышленностиин министерствын Оймороой мебель бүтээлгын фабрикын дархан.

Шойсоронова Дарима Цыдыповнае — Улаан-Үдын Ленинэй ордено локомотив-вагон заһабарилгын заводой формовщица.

Шишмарев Николай Сидоровичые — «Дальстальконструкция» трестын Буряадай хабсаралгын управлениин ахалагша прораб.

Ядрихинский Иван Николаевичые — «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй Сэлэнгын нүүдэл оньһожоруулагдамал колоннын модо отелогшо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1973 оной январиин 25.

ФАБРИКЫН ТАМГАТАЙГААР...

Томо сонхонуудтай, хоёр дабхар байшан холоһоо сайража, хүн бүхэнэй сэдьхэл зүрхые татана хэбэртэй. Энэмнай Бабушкин хотодохи оёдолой фабрикын байшан ха юм. Орободи... Училищи, техникум һаял дүүргэжэ ерэһэн басагадай урин хараса, энеэбхилэл... Эхэнэрнүүдые һургадаг, хүмүүжүүлдэг һургуули, гимназида орободи гэжэ нэн түрүүшээр һанахаар. Үгы даа, тиимэ бэшэ! Һаруул ехэ зал соо ороходомнай, оёдолой машинкануудай нэгэ жэгдэ аблан жэнгинэжэ, хүнэй шэхэндэ ямар нэгэ хүгжэм шэнгеэр дуулдаха юм. Эндэ, оёдолой цех соо, олон басагад уран нугархай гарнуудаараа электромашинкануудые «жолоодожо», арадай ажахыда шухала хэрэгтэй продукци үйлэдбэрилэн гаргана бшуу.

Энэ фабрика богони түүхэтэй юм. Тэрэ 1972 ондо түрүүшынгээ продукци үгэжэ эхилээ һэн. Мүнөө тус фабрикада 150 оёдолшон хоёр халаанда ажаллана. Тэдэнэр гол түлэб үхибүүдэй хүүртиг оёжо мэргэжэнхэй.

Фабрика оёдолой ба эсхэлгын цехһээ бүридэнэ. Эсхэлгын цех соо зургаан хүн ажалладаг. Тэдэнэй нэгэн — хүнгэн промышленностиин Ангарскын техникум дүүргэһэн технолог Галина Александровна Будаева иигэжэ хөөрэнэ: «Манай ажалда оньһон техникэ үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоо. Бүд эсхэлгын машина, бүд хайшалха хутага гэхэ мэтэ зүйлнүүдэй ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэгдэнэ. Ирина Тайнова, Нина Гурулёва, Антонида Меньшикова, Таня Ушакова, Галя Балдакова гэгшэд бэе бэеэ һэлгэжэ ажаллаха аргатай болоһомди. Тиимэһээ ажалнай урагшатай».

Үнэхөөрөөшье эсхэлгын цехэй хүдэлмэрилэгшэд үдэр бүриингөө даабарие үлүүлэн дүүргэнэ. Оёдолой цехэй хүдэлмэри эсхэгшэдэй ажалһаа нилээд ехээр дулдыдадаг байна. Залуушуулһаа бүридэһэн энэ коллектив соо бэрхэ оёдолшод тодорхо байнхай. Екатерина Карбаинова, Альбина Катышева, Валентина Максимова, Людмила Русых, Оля Суворова болон бусад үдэр бүриингөө даабарие 120—130 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

— Юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабарие болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн социалис уялга манай коллектив абанхай. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэл байхабди,— гэжэ тус фабрикын партбюрогой секретарь Анна Андреевна Майорова мэдүүлээ һэн. Ажал хүдэлмэритэйнь танилсаһанай удаа тус коллектив урдаа табиһан зорилгоёо дүүргэхэл байха гэжэ этигээ һэмди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: [illegible] гын цехэй мастер Ант[онида] Меньшикова.

С. ОЧИРО[В],
С. БАЛДУЕВА
фото-зурагууд

БурАССР-эй БАЙГУУЛАГДАҺААР 50 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

Социалис мүрысөөндэ— ҮРГЭН ДЭЛИСЭ

Түрэл партиингаа табиһан зорилгонуудые бэелүүлэн, манай республикын профсоюзуудай организацинууд ажалшан зоной дунда ябуулдаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие нилээд эдэбхижүүлжэ байна. Тэдэнэй хүмүүжүүлхы ажал ябуулгань удхаараа гүнзэгы, түхэл маягаараа баян, элдэб янзын, аша үрэ ехэтэй боложо байна гэжэ тэмдэглэлтэй. Энэ хүдэлмэринь ажахын, социальна, соёл гэгээрэлэй хүгжэлтын аһан шухала асуудалнуудые бодотоор шиидхэхэ хэрэгтэй нягта холбоотойгоор эрхилэгдэнэ, хүнүүдэй ажалай, политическэ дэбжэлтын оюун бодолой, бэлиг шадабариин хүгжэлтэдэ үргэнөөр нүлөөлнэ.

Хүдөө ажахын, промышленностиин, барилгын болон транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда Бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолнуудые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө республикын профсоюзуудай организацинууд ажалшадай дунда ойлгуулламжын, эмхидхэлэй, элсүүлхы шэнжэтэй ехэ хүдэлмэри мүнөө ябуулжа байна. Тиигэхэ уялгатайшье. Хүнүүдые ажалдаа коммунис ёһоор хандадаг гүн сэдьхэлтэйгээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ социалис мүрысөөн горитой үүргэ дүүргэдэг гээшэ. Тиимэһээ нэн түрүүн энэ асуудал тушаа богонёор тогтолтой хаш.

Юһэдэхи табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн үүсхэлтэйгээр дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ республикымнай 250 гара мянган хүн, тиихэдэ коммунис ажалай түлөө хүдэлөөндэ 150 мянга шахуу хүн оролсонхой.

Хэнэйшье мэдэһээр, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан республикымнай арбан томо коллективүүд КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй Ойн баярай хүндэлэлэй тэмдэгтэ хүртэһэн байна. Тиихэдэ «Теплоприбор» заводой, Захааминай аймагай Баян-Голой совхозой коллективүүд СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхэ зол хубитай байгаа. Эдэ ажалша коллективүүд хадаа иимэ үндэр шагнал болон нэрэ хүндэ имагтал үргэнөөр, аша үрэ ехэтэйгээр дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй нүлөөгөөр туйлаа.

Социалис мүрысөөнэй нүлөөнэй улам гүнзэгырхын, дэлисэ ехэтэй байхын тула профсоюзуудай областной совет, обкомууд, эхин организацинууд мүрысөөнэй эмхидхэл нарижуулан һайжаруулха, тодорхойгоор хүтэлбэрилдэг болохо талаар али олон бодото хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлнэ. Республикын түрүү предприятинууд экономическа талаараа баримталагдаһан удаан болзорой, хүсөө зангидан, эршэтэйгээр хүдэлжэ дүүргэмээр дээшэлүүлэгдэһэн түсэб, уялга хараалдаг болоо. Гадна өөһэд хоорондоо хэлсээ баталан мүрысэдэг ёһон улам дэлгэржэ байна. Иимэ хэлсээнүүд гансал нэгэ һалбариин предприятинуудай хоорондо хэгдэнэ бэшэ, мүн хоорондоо ямар нэгэн харилсаатай коллективүүдэй дунда баталаг- [illegible]

[illegible] рай нүүрһэ малтагшадтай. Онохойн модоной комбинат леспромхозуудтай социалис мүрысөөнэй договор баталһан байха юм.

Социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэлэй эршэдэжэ байха үедэ, олониитэ ажалшадай ажалай дэбжэлтын улам хүгжэжэ байһан оршон байдалда шэнэ шэнэ үүсхэлнүүд олоор дэлгэрнэ. Түрүү коллективүүдэй ажалай түрүүшүүлэй үүсхэлээр республика доторнай «Түрүүшүүлэй дүй дүршэл бултанай хэрэг болгсё», «Залуу хүдэлмэришэн бүхэндэ ажалай түрүү арга шудалуулха» гэһэн уряа доро мүрысөөн эмхидхэгдэнэ. «Эрхим шанартай продукци бүтээгшэ», «Эрхим шанартай продукци бүтээдэг бригада», «Алтан гарта», «Ажалай ехэ бүтээсэ, эрхим шанар туйладаг цех, бригада», «Мэргэжэлээрээ шалгарагша» гэхэ мэтын нэрэ хүндэдэ хүртэхын түлөө ехэ тэмсэл улам үргэдэнэ.

Тимлюйн асбоцемент хэрэгсэлнүүдэй заводой коммунист нүхэр Ефимовэй даадаг халаан СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ алмаһан түүхэй эдлэлээрээ миллион хэһэг (условно) шифер гаргаха, ажалай бүтээсые 15 процентээр дээшэлүүлхэ гэһэн уялга абаа һэн. Энэ уялгаяа тус халаан амжалтатайгаар дүүргээ.

Табан жэлэй түсэб дүрбэн жэлэй туршада дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн модо бэлэдхэгшэдэй дунда дэлгэрэнхэй. Энэ мүрысөөндэ Хурамхаанай леспромхозой В. П. Парамоновой хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригадын коллектив эхи табиһан байна бшуу. Тус бригада түсэбтэ табан жэлэй туршада 200 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ уялга абанхай. Харин түрүүшынь хоёр жэл соо 80 гара мянган кубометр модо бэлэдхээд байна.

Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй дизельнэ цехэй нүхэр Маковей гэгшын хүтэлбэрилдэг бригада табан жэлэй даабарие дүрбэн жэл гурба һарын туршада дүүргэхэ уялгатай. Тиихэдэ мүн энэ заводой вагоно-кузовной цехэй коллектив алмаһан материалаараа юһэн вагон бүтээн гаргахаар бэсэ уялгалаа. Улаан-Үдын ноохо угаадаг фабрикада «Ажалай недели бүхэниие союзна республика бүхэндэ зорюулха» гэһэн мүрысөөн эршэтэйгээр, амжалта ехэтэйгээр боложо үнгэрөө һэн.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдшье эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана. Тэдэнэй дунда мүрысөөн баһал үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Сэлэнгын совхозой һаалишан, Социалис Ажалай Герой Н. Л. Тадвашкина 1973 ондо даажа абаһан үнеэдэйнгээ толгой бүриһөөнь 5.000 килограмм һү haaxa, тиихэдэ эндэхи [illegible]

[illegible] рине 3,5 жэл соо дүүргэхэ гэһэн уялга абаад, габшагайгаар хүдэлжэ, бусадтаа үльгэр жэшээ харуулан ажаллана. Зэдын аймагай Борьёогой совхозой хонишон Д. Я. Свистунов нёдондо 100 эхэ хонин бүхэнһөө 120 хурьга түлжүүлхэ уялгатай һэн. Харин тэрэнээ 14 хурьгаар үлүүлээ. Иимэ жэшээнүүдые дурдаха болоо һаа, юрэдөө, барагдашагүй.

1973 ондо — юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи шиидхэхы жэлдэ ниитын адууһа малай ашаг шэмэ бүри элбэгээр абахын, газар таряалан элдүүрилгэ улам һайжаруулжа, хамаг хэрэгсэлдээ бардам хүрэхэ ургаса хуряажа абахын түлөө ехэ мүрысөөн республикымнай колхоз, совхозуудай ажалшадай дунда эршэтэйгээр, дэлисэ үргэнтэйгөөр дэлгэржэ байна. Хяагтын аймагай Алтайн, «Пограничный» совхозуудай, Бэшүүрэй аймагай Бодонгуудай совхозой, Зэдын аймагай «Октябрьский» совхозой, Түнхэнэй ба Кабанскын аймагуудай, мүн бусадай коллективүүдэй гаргаһан үнэтэ үүсхэлнүүд һайшаагдаа, олониитээр дэмжэгдээ. Энэ ехэ мүрысөөн, үнэхөөрөө, бүгэдэ ниитын хэрэг боложо, арьбан баян аша үрэ асарха байһандань этигэхын ехээр этигэнэбди.

«Арадай ажахы 1973 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө промышленностиин, барилгын, транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоол ехэ хүндэтэйгөөр хүлеэгдэн абтаа. Промышленна предприятинуудай, барилгын, транспортын эмхинүүдэй коллективүүд энэ жэлдэ бэелүүлхэ социалис уялгануудаа абажа байна. Улаан-Үдын «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордено «Электромашина» заводой, Буряадай республикын механай промышленностиин үйлэдбэриин нэгэдэлэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, албахаагшад энэ мүрысөөндэ бүгэдөөрэн оролсохые республикынгаа хүдэлмэришэн ангида хандаба.

Республикын профсоюзуудай организацинууд хадаа хото, хүдөөгэй үргэн ниитэ ажалшадай үүсхэлтэ хүдэлөөе толгойлхо, зүбөөр, шадамараар хүтэлбэрилхэ уялгатай. Имагтал энэ үргэнөөр дэлгэржэ байһан социалис мүрысөө хүсэндэнь хүргэжэ шадаа хадаа, бидэ ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ, абаһан продукциингаа шанар һайжаруулха, хүн зоной материальна, культурна болон ажаһуудалай эрилтэнүүдые гүйсэдөөр хангаха арга олохо байна ха юмбибди.

Мүнөө үе сагта дэлгэржэ байгаа социалис мүрысөөнэй удха шанар гүн гүнзэгы. [illegible]

[illegible] мэдэхэ дээдэ шатын мэдэрэлтэй мэргэжэлтэ, шэнэ үүсхэлшэ, техникэ ба экономико һайн мэдэхэ эрдэмтэй байха ёһотой. Тиимэл хүн хэжэ байһан хэрэгтээ тон харюусалгатайгаар, оюун бодолтойгоор хандаха ушартай болоно бшуу. Мүрысөөн хадаа хүнүүд хоорондын, коллектив хоорондын нүхэр ёһоной харилсаа, харилсан туһалалсалга бэхижүүлдэг айхабтар хүсэтэй зэбсэг гэжэ мэдэнэбди. Тиимэһээ мүрысөө эмхидхэлгэдэ тон бодомжотойгоор хандаха, тэрэниие шадамараар хүтэлбэрилхэ эрилтэ табигдана. Мүнөө зарим тээгүүр мүрысөөнэй дүн согсолходоо, ганса үйлэдбэриинь талые харадаггүй, үшөө тиихэдэ коллективэй дунда үйлэдбэриин, ниитын журам сахилгын ямар байһые, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ямараар табигдаһые хараадаа абалсана.

Гэхэ зуура социалис мүрысөөнэй эмхидхэл газар бүхэндэ нэгэн адли гурнмтайгаар эмхидхэгдэнэ гэжэ хэлэхын аргагүй. Зарим предприятинуудта, колхоз болон совхозуудта социалис мүрысөөндэ анхарал һулаар хандуулагдана, тэрэнэй эмхидхэл мүнөө үе сагай эрилтэдэ харюусамаар бэшэ байдаг. Бүтээһэн продукциин шанар һайжаруулха, техникэ болон материалнуудта эзэн ёһоор хандаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ажалай журам бэхижүүлхэ гэхэшэлэн гол шухала эрилтэнүүдтэй ямаршье холбоогүйгөөр мүрысөөн эмхидхэгдэдэг. дүнгынь гаргагдадаг байха юм. Энэмнай юу харуулнаб гэхэдэ, энэ шухала хэрэгтээ профсоюзай зарим комитедүүдэй ёһын тэдысэ, харюусалгагүйгөөр, ямаршье бодомжогүйгөөр хандадагайнь хойшолон болоно гэжэ тэмдэглэмээр.

Зарим газарнуудта ажалшан бүхэн мүрысөөндэ хабаадуулагдаагүй, тэрээндэ ямаршье уялга абхуулаагүй байдаг баримтанууд бии. Жэшээнь, Загарайн аймагай Онохойн совхозой 1.034 хүдэлмэрилэгшэдэй миил 400 хүниинь тус тустаа уялга абанхай байха юм. Хүдөө ажахын ба модоной промышленностиин зарим предприятинуудта, «Бурятцелинстрой» трестын, «Межколхозстрой» нэгэдэлэй үйлэдбэриин зарим һалбаринуудта мүрысөөн огто эмхидхэгдээгүй байһаниинь тон гэмшэлтэй ушар болоно. Тиихэдэ Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой, «Знамя Ленина» колхозой хүдэлмэрилэгшэдэй абаһан социалис уялгануудынь түсэбтэ даабариһаа доогуур байшоо. Коммунально-ажаһуудалай, модоной промышленностиин олон предприятинуудта, мүн олон совхоз болон колхозуудта ажалай түрүүшүүлэй, түрүү коллективүүдэй дүй дүршэл шудалха, үйлэдбэридөө нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр [illegible]

Ажалдаа коммунис ёһоор хандадаг болохын түлөө тэмсэлэй удха шанар ехэ. «Коммунис ажалай коллектив» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн коллективүүдэй ажал хэрэг тэрэниие бодотоор гэршэлжэ үгэнэ. Тимлюйн цементын заводой коллектив энэ хүндэтэ нэрэ зэргэдэ 1969 ондо хүртөө бэлэй. Энэ предприятиин ажалша коллективэй байдалые харахада, коммунис ажалай түлөө тэмсэлэй ямар ехэ хүсэтэй, хүниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ямар ехэ нүлөөлхы үүргэтэй байһаниинь тусгаар эли байдаг шуу. Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэй оролсодог тус коллектив алгадгүй хорин кварталай туршада түрүү һуури эзэлжэ ябана. Хорин кварталай туршада хориг дахин нэгэдэхи һуури эзэлхэ гээшэ ёһотойл ажалай баатаршалга болоно гээшэ.

Энэ ехэ амжалтын эшэ үндэһэн хаанаһаа унгитайб? Коллективэй хүдэлмэрилэгшэд бэе бэедээ эрилтэ ехэтэйгээр, дааһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг эрхэ байдал өндэ тогтоогдонхой. Хүдэлмэришэнэй бэлиг шадабарие хүгжөөхэ, эдэбхи үүсхэл бадаруулха асуудалда ехэ анхарал табигдана, ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ гэһэн гүн эрмэлзэлтэйгээр коллектив хүдэлнэ. Гадна эндэ али бүхы мэргэжэлнүүдээр конкурс-харалганууд ходо үнгэргэгдэжэ байдаг юм. Тиихэдэ хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй һуралсалда ехэ анхарал хандуулагдана. Гансахан үнгэрһэн жэлдэ 300 шахуу хүн мэргэжэлээ, 200 хүн экономическа мэдэсээ, 30 хүн юрэнхы эрдэмээ дээшэлүүлһэн байха юм. Инженерно-техническэ бүхы хүдэлмэрилэгшэд бултадаа техническэ дэбжэлтын түлөө хүдэлөөндэ эдэбхитэй хабаадалсана. Урлан нарижуулагшадай зохёоһон дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй аша туһаар 220 шахуу мянган түхэригэй алмалта ба арьбалалта хэхэ арга олдоо бшуу. Эндэ ажалай журам ёһотоор лэ бэхижэнхэй. Энэ ажалша коллектив туйлаһан амжалтынгаа түлөө КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй Ойн баярай хүндэлэлэй тэмдэгээр шагнагдаа ха юм.

Түрэл партимнай социалис мүрысөө һайнаар эмхидхэхэ, улам дэлгэрүүлхэ, тэрэнэй ашаг үрэ бүри дээшэлүүлхэ асуудалда анхаралаа онсо табижа байна. Энээниие һүүлэй үедэ абтаһан хэдэн тогтоолнууд тодоор гэршэлнэ. Тиимэһээ профсоюзай комитедүүд, эхин организацинууд ажалшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хүдэлмэреэ хэзээ хэзээнэйхиһээ шадамар бэрхээр хүтэлбэрилхэ, тэрэниие ажалшан хүн бүхэнэй, ажалша коллектив бүхэнэй амин шухала хэрэг болгохо гол уялгатай. Имагтал социалис мүрысөө ажалшадай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, тэрэнээ һайнаар хүтэлбэрилжэ шадаал хадаа, юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи — шиидхэхы жэлдэ бэелүүлхээр хараалагдаһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаха, түрэл республикынгаа байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе ажалай эрхим бэлэгтэйгээр угтаха байна.

Д. РИНЧИНО,
облпрофсоведэй президиумэй секретарь.

ЭРДЭМ, ТЕХНИКЫН СААШАНХИ ДЭБЖЭЛТЫН ТҮЛӨӨ

Научно-техническэ бүлгэмүүдэй бүхэсоюзна IV съезд

[illegible]

Хододоо ТҮРҮҮ зэргэдэ

[illegible]

Д. БАЛДАНО[В]

Залуугай залитайгаар

[illegible]

В. ШАГАНО[В],
совхозой хүдэлмэришэ[н]

МАЛШАДАЙ АЖАҺУУДАЛ—ШУХАЛА АСУУДАЛ

ҺАЯХАН МАНАЙ РЕДАКЦИИН ЖУРНАЛИСТНУУД РЕСПУБЛИКЫН СОЁЛОЙ, ЭЛҮҮРЫЕ ХАМГААЛГЫН БА ХҮН ЗОНОЙ АЖАҺУУДАЛАЙ ЭРИЛТЭ ХАНГАЛГЫН ЭМХИ ЗУРГААНУУДАЙ ХАРЮУСАЛГАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭЙ УУЛЗАЖА, ҮБЭЛЭЙ ҮЕДЭ МАЛШАДАЙ ДУНДА ЯБУУЛАГДАЖА БАЙҺАН СОЁЛОЙ, ЭЛҮҮРЫЕ ХАМГААЛГЫН, АЖАҺУУДАЛАЙ ЭРИЛТЭ ХАНГАЛГЫН АЖАЛ ХҮДЭЛМЭРИ ТУХАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨ.

ЭНЭ УУЛЗАЛГАДА КПСС-эй БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ ХҮНГЭН, ЭДЕЭ ХООЛОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН БА ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ТАҺАГЫЕ ДААГШЫН ОРЛОГШО НҮХЭР Ц-Б. Д. ДАШИБАЛОВ ХАБААДАҺАН БАЙНА.

ТУС ХУУДАҺАН ХӨӨРЭЛДӨӨНЭЙ МАТЕРИАЛНУУДҺАА БҮРИДЭНЭ.

I. ХАРГЫНУУД, ХАРГЫНУУД...

В. А. ВЫЛКОВ — Буркоопсоюзай правлениин түрүүлэгшын орлогшо:

Малшадай хэрэглэдэг эд бараа, эдеэ хоол ба хубсаһа хүрые ажалладаг газарнуудта наймаалха асуудалые Буркоопсоюзай правлени намар байхада хаража үзөөд, хүдөөгэйнгөө наймаанай малшадай зорилго хараалжа түсэб, автолавкануудай маршрут зохёожо баталһан юм. Тэрэнэй ёһоор мүнөө үедэ 20 мянга гаран малшадай хүдэлжэ байһан 159 буусануудта (точконуудта) нүүдэл наймаан хэгдэнэ.

Мал ажалай продуктнууд үбэлэй сагта ехээр абаха болохын түлөө дэлгэрһэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ Буряадайнгаа малшадай оролсоһонтой дахин урмдуулан, манай правлени хүдөөгэй наймаанай коллективүүдэй дунда конкурс соносхоһон юм. Апрелиин ... да тэрэнэй дүн гаргагдажа, эрхимлэгшэд мүнгэн шанда хүртэхэ. Тус конкурс наймаалагшадай ажал хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ зорилтойгоор нүлөөлнэ.

Мүнөө үедэ холын харгынуудта 106 автолавка (арбан жэлэй урда тэдэ 10 байһан) ябахай. Гадна наймаалагшадай 51 ларёк хүдэлдэг. 1972 ондо тэдэнэй хүсөөр ...00 мянган түхэригэй эд бараан, эдеэ хоол худалдагдаа, 500 мянган түхэригэй малшадай тусхай захил 600 мянган түхэригөөр бэелүүлэгдээ. Тиигэбэшье хүн зоной эрилтэ ехэ. Илангаяа хүбэн хүүртигүүд, үмдэн, шэ... мэтэй малгайнууд, бээлэйнүүд, дулаан гуталнууд, салхинда унтархагүй дэнгэ, лаампын шэлнүүд, элдэб аргамжа болон бусад үбэлэй сагта ехээр хэрэглэгдэг зүйлнүүдтэ захил ородог. Тиимэһээ эдэ бүгэдые уридаар зунһаа бэлдэжэ эхилээбди. Мүноо дээрээ малшадайнгаа эрилтэ яһалал хангажа байнабди.

Холын малшадые эрхим һайнаар хангаха хэрэгтэ автолавканууд ехэ уялга дүүргэдэг. Тэдэнэй хүдэлмэри манай, мүн нютагай партийнэ, совет болон ниитын органуудай саг үргэлжын хиналта доро байдаг юм. Автолавка бүхэнэй маршрут зохёогдонхой, малшадта заабал абаашаха ёһотой эдеэ хоолойнь, эд бараанайнь ассортимент тус бүридөө нэрлэгдэжэ, уялгата ёһоор хүргэжэ абаашуулагдаха болонхой. Автолавкануудай наймаалагша-жолоошод нүхэд Пинтаев (Хэжэнгэ), Доржиев (Яруунa), Тогочеев (Сэлэнгэ), Усольцев (Прибайкали) болон бусадта али ажал хүдэлмэридөө харюусалтай, оролдосотой нүхэд Буркоопсоюзда олон.

Гэхэтэй хамта зарим нютагуудай малшадта автолавканууд үни боложо ошодоггүй, али огто хүрэхэгүй ушар тохёолдодог. Эдэ дутагдалнуудтай тэмсэл хэгдэдэг гээшэ. Тиигэбэшье Зэдын, Бэшүүрэй, Хурамхаанай болон бусад хэдэн аймагуудта муугаар хүдэлдэг автолавканууд бии зандаа.

Асуудал: Ажалшадай бэшэгүүдһээ мэдэхэдэ, һай һайн эд бараан холын малшадта хүрэнгүй, тосхон, һууринай газарнуудта һалашадаг ушарнууд үзэгдэдэг...

Харюу: Зүб, зүб... Тиимэ дутагдалнууд бии. Сэлэнгын, Хорнин, Яруунын аймагуудай зарим автолавкануудай хангалтагүй ажал тухай бидэшье гомдолнуудые абаа һэмди. Тэдэ бэшэгүүдэй мүрөөр шалгалта хэгдэжэ, зохихо хэмжээнүүд дары абтадаг. Зүгөөр модельнэ сабхинууд, туфлинууд, хилгааһан һайн костюмууд, зарим үнэтэй гадар хубсаһан, мотоциклнууд болон автомашинанууд хүдөөгэй малшадай захилаар, тусхай гуримаар худалдагдадаг юм. Тэдэниие хэндэ, хаана худалдахаяа автолавкын хүдэлмэрилэгшэд өөһэдөө мэдээд шиидхэхэ эрхэгүй, харин ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй, аймсоведэй гүйсэдкомой ба нютагай профсоюзай эмхинүүдэй зууршалгаар худалдагдаха хүндэнь хүргэгдэдэг юм. Тинмэһээнь ажалшад хэрэгтэй зарим юумэеэ хэндэ захил хэхэеэ мэдэхэ ёһотой.

Асуудал: Хүдөөгэй малшадта таарама зохид амһарта олоор худалдаха талаар ямар хэмжээнүүд абтадаг гээшэб?

Харюу: Илангаяа эбдэрдэггүй, эмалированно амһартанууд гол түлэб лэ дуталдадаг юм. Мүн үнэтэй һайн шаажан, хрустальшье амһартануудта ехэ захил хэгдэдэг лэ даа. Эмалированно амһартануудые бидэ нютагай зарим предприятинуудһаа (Кировэй нэрэмжэтэ завод, авиационно завод, ЛВРЗ гэхэ мэтэ) гол түлэб абадагбди. Зүгөөр тэдэ манай захил хүсэд бэелүүлжэ шададаггүй, тиихэдэнь бидэ малшадай эрилтэ дүүрэн хангажа шаданагүйбди. Харин хрусталь, шаажан амһартануудые гүрэнэй тусхай заводууд юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи хахадһаа элбэгээр гаргадаг боложо захалха ёһотой.

Асуудал: Зарим газарта иимэ ушар үзэгдэнэ: автолавка 3 мэшээг сагаан гурил асарба гэлэй, тэрэниинь 3 хүнэй мэшээгээр абажархихада, бусад олон зон һула үлэшэнэ. Энээниие гуримшуулха талаар ямар хэмжээн абтана гээшэб?

Харюу: Гол түлэб амһартын дуталдаһанһаа, автолавкын жолоошоной шэгнэжэ худалдахаяа залхуурһанһаа тиимэ ушар үзэгдэнэ. 3 мэшээг талха кило килоэр шэгнэхэ болоо һаа, автолавкын жолоошон нэгэ фермэ дээрэ үнжэхэ баатай болохо. Энэ болохогүй. Харин тэрэ иимэ хэрэгтэй товарнуудые анханһаа бага багаар шэгнээд, тусхай мэшээгхэнүүд соо (наймаалагшагүй магазиндахида адляар) хээд гараха ёһотой юм. Теэд тиимэ мэшээгүүд мүнөө үедэ дуталдана, заримдаа байдаггүй.

Ондоогоор хэлэхэдэ, холын бэлшээриин малшадые эрхим һайнаар хангахын тула манай Буркоопсоюзай зүгһөө зохихо хэмжээнүүд абтажал байдаг гээшэ. Тэдэнэйнгээ үрэ ехэтэй болохын тула саашадаашье оролдолгоёо үргэлжэлүүлхэбди.

II. ЭРИЛТЭ БҮХЭНДЭНЬ АНХАРАЛТАЙ БАЙХА

„Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха хүдэлмэри саашадань эрид һайжаруулха. Хангалгын бүхы түрэлэй хүдэлмэреэр ажалшадай эрилтэ сүм дүүргэдэг болохо, хүн зониие хангаха хүдэлмэриин культура ба шанар дээшэлүүлхэ, захил дүүргэдэг сагыень түргэдхэхэ шухала“.

(КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдһээ).

Ц-Д. Э. ЭРДЫНЕЕВ — Буряадай АССР-эй элүүрые хамгаалгын министрэй орлогшо:

Холын гүүртэ, фермэнүүдтэ ажаллажа ябаһан малшадай элүүрые хамгаалха хүдэлмэри хүдөөгэй ажалшадай үмэнэ табигдадаг мүнөө үе сагай гол зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор ябуулагдадаг. Үбшэ уридшалан элирүүлхэ, үбдэһэн хүнүүдые саг дары аргалха хүдэлмэринүүд (илангаяа үбэлэй сагта) малшадай ажаллажа байһан газартань бэелүүлэгдэнэ. Энэ уялга республикымнай нүүдэл амбулаторинуудта даалгагданхай юм. Гарагай табан бүхэндэ бүхы фельдшерскэ пунктнуудай, поликлиникэнүүдэй, амбулаторинуудай хүдэлмэрилэгшэд тусхай графигай ёһоор малшадта ошодог байна. Тиихэдэ һара соо заабол 2 дахин бүхы фермэ, гүүртэ, отара бүхэндэ хүрэхөөр графигынь зохёогдонхой. Хүндөөр үбшэлһэн хүндэ түргэн туһаламжа үзүүлэгдэнэ: тэдэниие байра дээрэнь һахижа аргалха, тусхай мэргэжэлтэдые абаашаха, түхеэрэлгээр хангагданги дүтын больницада асарха, үгышье һаа, өөрөө ошохо зууршалга үгэхэ гэхэ мэтэ... Республикын поликлиникэ, амбулатори, больница бүхэндэ малшадта (Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагшадта адли) оошоргүйгөөр туһаламжа үзүүлэгдэдэг.

Малшадай элүүрые хамгаалгын хүдэлмэриин шанарһаа колхоз, совхозуудай ажал, тэдэнэй үйлэдбэриин түйлалта, уялгын дүүргэлтэ сэхэ дулдыдадаг. Ариг сэбэрые һайн сахидаг һаалишадтай фермэнүүдэй һүн дээдэ категориин шанартайгаар тушаагдадаг байна. 1972 ондо, жэшээнь, Яруунын аймагай олонхи ажахынууд III категориин шанартай һү бүхэли жэлэй турша соо тушаагаа. Энэ имагтал фермэнүүд дээрэнь марлнин, вазелинэй, тусхай аптечкэнүүдэй дуталдадаг, һаалишадай гараа ба үнеэнэйнгээ дэлэн угаадаггүй, ариг сэбэрые сахидаггүй дээрэһээ болоо. Иимэ һалаар ажаһуудаг зонтой газарта элдэб үбшэн дэлгэрхэдээ түргэн. Манай министерствын хүнүүд декабрь һарада Яруунын, Зэдын, бусадшье аймагуудаар ябажа, тэндэ элүүрые хамгаалгын хүдэлмэриин ямараар табигдаһые шалгажа, дутагдалнуудыень заһалсаа, хэмжээ абалсаа.

Тэрэшэлэн Буряадай республиканска больница хүдөөгэй элүүрые хамгаалгын гуламтануудта саг үргэлжын методическа, түргэн туһаламжа үзүүлхын хажуугаар 15 мэргэжэлтэдһээ бүридэһэн өөрын нүүдэл амбулаторитой болоо. Игэжэ тусхай машинаар олон мэргэжэлтэд суг хамта урид зохёогдоһон графигай ёһоор хэдэн хоногоор малшад дээгүүр ябахаяа гарадаг, тиихэдээ аймагай түбэй поликлиникэ, больницануудта туһалдаг.

Үбэлэй үедэ ниитын мал харууһалжа ябаһан зоной элүүрые хамгаалха хүдэлмэреэ һайжаруулха зорилготойгоор Захааминай аймагай медицинын хүдэлмэрилэгшэд тусхай уялга абаад, тэрэнээ һайнаар дүүргэжэ байна...

Асуудал: Город шадархи һуурин тосхонуудай поликлиникэ, амбулаторинуудай зононйнгоо эрилтые дүүрэн хангажа бирадаггүй ушарнууд үзэгдэдэг. Энэ талаар ямар хүдэлмэри ябуулагданаб?

Харюу: Город шадархи һуурин тосхонуудай хүнүүдые городой поликлиникэнүүд үзэдэггүй һэн. Харин мүнөө тэдэнэй нютагайнгаа фельдшерһээ гү, али медпунктһаа тусхай үнэмшэлгэтэй һаань, городой поликлиникэнүүд үзэхэ ёһотой болоо. Тэдэ хүнүүдэй дунда мүн малшадшье олон байдаг.

Хүдөөгэй зоной, илангаяа малшадай элүүрые хамгаалха хүдэлмэри тэндэхи ажаһуудалай һайн, мууһаа, эрилтэнүүдэйнь ямараар бэелүүлэгдэдэгһээ ехээр дулдыдадаг.

Г. А. ЕРЕМИН — Буряадай АССР-эй хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалгын министр:

Ажалшадай һуудал байдалай али бүхы эрилтэнүүдые бэелүүлхэ хүдэлмэри холын хараатайгаар республика доторнай ябуулагдадаг, хүн зоной ажабайдал һайжаруулха тухай партиимнай XXIV съездын шиидхэбэринүүдтэй холбоотойгоор бэелүүлэгдэдэг.

Мүнөө үбэлэй үедэ малшадта ямар туһаламжа үзүүлэгдэнэб гэхэ болоо һаа, 2.446 отара, гүүртэ, фермэдэ ба 495 һуурин, 143 ехэ тосхондо ажаһуужа байһан хүн зон манай комбинадуудай ба тусгаар түхеэрэгдэһэн нүүдэл 47 машинын харгаламжа доро абтанхай. Хубсаһа оёхо, сэбэрлэхэ, фото-зурагыень буулгаха, тусхай захил хүүлэхэһээ эхилээд, тэдэндэ 106 янзын туһаламжа үзүүлэгдэдэг. Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха энэ ажалые хүдөөдэ манай 2.500 хүдэлмэрилэгшэд ябуулжа байдаг. Хяагтын, Бэшүүрэй, Улаан-Үдын хүдөөгэй, Зэдын ба бусад аймагуудай хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха комбинадуудай коллективүүд 1972 онойнгоо түсэб холо үлүүлэн дүүргээ һэн. Түсэбөө дүүргээгүй комбинат республика доторнай үгы.

Гэхэтэй хамта холын фермэ, отарануудай малшадай эрилтэ хангалгада дутагдалнууд үшөөл бии. Илангаяа малшадай захилтые богони болзор соо дүүргэжэ үшөөл биранагүйбди. Заримдаа үбэл захигдаһан хубсаһан зун оёгдожо эзэндэнь үгтэнэ. Малшад гэрээ будуулха, шэрдүүлхэ, заһабарилуулха захил хэдэг. Энээниие бэелүүлжэ захалхадамнай, шэрэһээ эхилээд бусад хэрэгтэй юумэнүүд дуталдажа һаатуулдаг, элдэб янзын шэлнүүд хэрэгтэй болодог, зарим мэргэжэлтэдшье дутадаг даа. Тиигэбэшье хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха комбинадууд, ажаһуудалай байшангууд, хубсаһа угаалгын ба шэрдэлгын пунктнууд, оёдолой мастерскойнууд шадаха зэргээрээ малшадай захил дүүргэдэг.

Һуурин бүхэндэ тиимэ комбинадуудые нээжэ болохогүй, малшадай тэндэ өөһэдөө ерэхэ сүлөөгүй дээрэһээ манай министерствын зүгһөө 47, колхоз ба совхозуудай зүгһөө 15 автомашина энэ хэрэгтэ түхеэрэгдээ юм. Тусгаар графигай ёһоор хубсаһа эсхэгшэ, угаалгаха гү, али шэрдүүлхэ хубсаһа суглуулагшад, парикмахер, фотограф, дархан, слесарь мэргэжэлтэд тэрэ машинада һуужа, фермэ, отара бүхэнөөр ябадаг. Тиихэдээ малшадай захиһан юумэнүүдыень тараажа үгэдэг, гэртэнь (бараандань) заһабари хэдэг, радиоприёмник ба телевизорыень шалгадаг, тодходог ба бусад туһаламжа үзүүлдэг байна.

Аймаг дээрэнь бэелүүлэгдэжэ шадагдахагүй захилнууд Улаан-Үдын трикотажна ба мебельнэ фабрикануудта, гуталнуудые гаргадаг «Труд», химиин аргаар хубсаһа сэбэрлэдэг, будадаг «Чайка» гэжэ нэгэдэлнүүдтэ, Сотниководохи валенкын фабрикада эльгээгдэдэг. Энээнһээ гадна, республика доторнай бэелүүлэгдэжэ шадагдахагүй захилнуудшье хэгдэдэг. Гэбэшье городой тусхай предприятинуудтай аймагай комбинадуудай холбоо барисаагаа һайжаруулжа шадаһанай ашаар хүдөөгэй малшадай бүхы захил гол түлэб бэелүүлэгдэдэг болоо гээшэ. Тиимэһээ бидэ 1973 онһоо тусхай соносхол бүхы һуурин тосхонуудаар, фермэ, гүүртэ ба отаранууд дээгүүр тараахамнай. Тэрээн дээрэмнай хүн зондо үзүүлэгдэхэ туһаламжанууд тоологдохо, болзорынь хэлэгдэхэ.

Асуудал: Малшадай гэртээ табиха бараа хэжэ үгэхэ талаар ямар ажал хэгдэдэг гээшэб?

Харюу: Үнэхөөрөөшье зарим фермэнүүд дээгүүр ябахада, хайрсаг, түлеэнэй тайрадаһан һандалинууд болгогдонхой байдаг, эдеэ хоолоо, аяга табагаа хадагалха юумэнүүд дуталдадаг, хубсаһан ханада үлгөөтэй харагдадаг. Эдэ дутагдалнуудые усадхаха зорилготой зарим аймагай комбинадууд Серовой нэрэмжэтэ фабрикада малшадай захилаар гэрэй бараа бүтээлгэжэ абаашадаг болоо. Зүгөөр энэ хэрэг эмхигүй. Манай һанахада, хүдөөгэй малшадай байдалда таарама гэрэй бараануудай стандарт зохёогдожо, мебель бүтээн гаргадаг. Улаан-Үдын комбинадта, Серовой нэрэмжэтэ фабрикада дурадхагдаад, ехээр бүтээгдэдэг болоо һаа һайн байгаа. Тиимэ бараанай бии болобол, ганса малшадшье бэшэ, хүдөөгэй бусадшье ажалшад абаха һэн.

Асуудал: Ажалшадай хэрэглэмжэ хангаха комбинадай хүдэлмэрилэгшэдтэ колхоз, совхозуудай зүгһөө туһаламжа ямараар үзүүлэгдэдэг гээшэб?

Харюу: Энэ талаар нэгэ иимэ гуйлта гэхэ гү, али шүүмжэлэлшье гэхэдэ болохо, һанамжа бии. Ушар юуб гэхэдэ, машинанууднай колхоз, совхозой гаражнуудта оруулагдадаггүй. Ганса манай машинанууд бэшэ, харин автолавканууд, автоклубууд үбэлэй сагта газаа табигдажа, һүни хүрэжэ хоноод, малшадта ошохо сагаа хнидэ хаядаг. Тиимэһээ ажалшадайнь һуудал байдалай эрилтэ хангажа ябаһан хүнүүдтэ хүдөөгөөр мүн лэ һайн хандалга, туһаламжа үзүүлэгдэхэ ёһотой гэжэ һананаб.

Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, юһэдэхи табан жэлэй түсэбые амжалтатай дүүргэхын түлөө тэмсэжэ ябаһан нэгэн зорилготой хадаа бидэ —медицинын хүдэлмэрилэгшэд, соёлшод, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангагшад, мүн колхоз, совхозуудай хүтэлбэри, партийна, советскэ органууд болон бусад ниитын эмхинүүд хоорондоо нягта холбоотой байха болонобди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: редакцида болоһон уулзалгын үедэ. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

III. СОЁЛШОДОЙ ХУБИТА

В. С. НЕЧАЕВА — республиканска библиотекын хүдөө ажахын секторые даагша:

Республикымнай хүдөөгэй библиотеканууд юһэдэхи табан жэлые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байһан колхоз, совхозуудай ажалшадай зорилгонуудтай холбоотойгоор хүдэлмэрээ ябуулдаг. Энэ ажалые үрэ ехэтэй болгохо зорилготойгоор аймагуудай библиотекэнүүдтэ хүдөө ажахын таһагууд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэй хүдэлмэриингээ түсэб табихадаа аймгүйсэдкомуудай хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениин мэргэжэлтэд хабададаг юм. Тиихэдээ хүдөө ажахын эрдэмые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, хүдөөгэй ажалшадай һонирхомо уран зохёолой ном дурадхаха, малшадай мэргэжэлээ дээшэлүүлхэдэ туһалха ба түрүү дүй дуршалтай тэдэниие саг үргэлжэ танилсуулжа байха зорилго бэелүүлдэг. Энэ уялгаа Мухар-Шэбэрэй, Кабанскын, Захааминай, Зэдын, Хоринн, Баргажанай аймагуудай библиотекэнүүд муу бэшээр бэелүүлдэг. Библиотекарьнууд малшадта саг үргэлжэ ошожо, тэдэниие шэнэ номуудаар хангадаг, уншагшадтай нүүдэл конференци, хөөрэлдөө үнгэргэдэг, фермэнүүд, отаранууд дээгүүр түрүү дүй дуршалай булангуудые түхеэрдэг байна. Жэшээнь, Баргажанай аймагай малшадай дунда «Малай үбэлжэлгэдэ — бүгэдэ ниитын анхарал» гэһэн хөөрэлдөөн үнгэргэгдөө. Тиихэдээ библиотекарьнууд газетын һонинууд, социалис уялгануудай дүнгүүд ба түсэбэй дүүргэлтэнүүд тухай материалнуудые хэрэглээ. Мухар-Шэбэрэйхид мал зүбөөр эдеэлүүлхэ, адуулха тухай нүүдэл конференци үнгэргэһэн байна. Кабанскын олохон фермэнүүд ажал хүдэлмэреэ промышленнэ үндэһэтэйгөөр эмхидхэжэ эхилээ. Энэ хэрэгтэнь библиотекарьнууд анхарал ехэтэйгээр хандадаг. Олон фермэнүүд дээгүүр «Һаалишанай уншаха номоор» уншагшадай дунда хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэһэн байна. Республикын фермэнүүд ба отарануудай олонхи дээрэнь нүүдэл библиотекэнүүд эмхидхэгдэнхэй, харин аймагуудай библиотекэнүүдтэ «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө», «Шудала, ажалдаа хэрэглэ!», «Ниитын зөөриие гамнаха ба арьбадхаха», «Түрүү дүй дуршалай булан» гэһэн выставкэнүүд хүдэлдэг. Хүдөө нютагуудта библиотекын хүдэлмэриие үрэ ехэтэй болгохын тула тэрэнэй ажал хэрэгүүдтэнь олониитые олоор хабаадуулха, тэндэхи партийна, советскэ, профсоюзай организацинуудай хиналта доро байлгаха, туһалха шухала. Жэшээнь, Зэдын аймагай «Заречный» совхоздо 60 фермэ, гүүртэ, отара бии. Тэндэ ажаллажа байһан хүнүүдые соёлой 1 байшангай, хүдөөгэй 2 клуб ба 3 библиотекын хүдэлмэрилэгшэд хангадаг, совхоз шэнэ номуудые абаха мүнгэ һомолдог. Иимэ жэшээ олоор дурдажа болоно. Зүгөөр Бэшүүрэй аймагай XXII партсъездын, Калининай нэрэмжэтэ, «Победа» колхозуудай, Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны», «Маяк», «Сибиряк» колхозуудай ба республикын бусад ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд нютагайнгаа библиотекын хүдэлмэридэ анхарал хандуулдаггүй, туһалдаггүй...

М. М. БАНЩИКОВ — культурын министерствын методическа таһагай директор:

Үнэхөөрөөшье зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд соёлой хүдэлмэрилэгшэдтэ али болохо туһаламжа үзүүлхэ ёһотой аад тиигэдэггүй. Жэшээнь, республика доторнай аймагуудай 47, республикын 3 автоклуб 3325 фермэ, отара, гүүртын ажалшадые хангадаг. Намарһаа хойшо малшадта уран һайханай бүлгэмүүдэй, агитбригадануудай хүсөөр 3000 шахуу концерт, 100 гаран тематическа үдэшэнүүд үнгэргэгдөө, 4000 гаран лекци уншагдаа. Эдэ бүгэдэдэ малшад ехэ анхарaлтайгаар хандадаг, соёлшодые хүлеэдэг. Теэд зарим колхоз, совхозуудта клуб болон улаан булангуудынь түхеэрэгдээгүй, хүйтэн байдаг, заримдаа соёлшод хүдөөгөөр ябахадаа эдихэ хоолоор дутахаяа һанаха, машинануудынь газаа табигдажа, һүни хүрэшөөд хонодог. Тиигэбэшье Буряадайнгаа АССР-эй 50 жэлэй ойе эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтахын түлөө соёлшод ажал хүдэлмэрээ бүри шанартай, ажалшадта туһатай болгохо хэмжээнүүдые абана. Холын бэлшээриин малшадые үбэлэй сагта бүри һайнаар хангахын тула автоклубуудай хоорондо конкурс соносхогдоо һэн. Мүнөө үедэ Зэдын аймагай Торинн автоклуб (даагшань А. Н. Сергеева) эрхим һайнаар хүдэлнэ. Тус клуб 2 совхозой 157 отара, гүүртэ, фермэ дээгүүр ябадаг, тусхай маршрутай, ямар участогта хэзээ ерэхэ графигынь соносхогдонхой байдаг. Тиимэһээ малшадынь ажалаа эртээнһээ түсэблэжэ хээд, сүлөө оронхой, улаан булангаа бэлдэнхэй юумэд соёлшодоо хүлеэжэ байдаг юм. Мүн Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагай Ивалгын, Хурамхаанай аймагай Дэрээнэй, Баргажанай аймагай Баян-Голой, Яруунын аймагай Үльдэргын, Хяагтын аймагай Худэриин автоклубуудай һайн ажалые тэмдэглэмээр. Агитбригадануудай дундаһаа Сэлэнгын совхозой «Колосок» гэжэ коллективэй хүдэлмэриие дурдалтай. «Колосогойхид» концерт, лекци, хөөрэлдөөн бүхэнэйнгөө темые нютагай байдал дээрэһээ абадаг, малшадай бэелүүлхэ зорилгонуудта тэдэнь зорюулагдадаг. Гэхэтэй хамта зарим нютагуудтахи агитбригаданууд, уран һайханай бүлгэмүүдэйхид холуур һуудаг малшадта ошохо унаагүйдэдэг байна. Жэшээнь, Хорнин, Сэлэнгын, Яруунын, Түнхэнэй ба бусад зарим аймагуудай автоклубууд ондоо хүдэлмэридэ, хүн зониие шэрэхэ хэрэгтэ хэрэглэгдэдэг байна. Гадна зарим колхоз, совхозой хүтэлбэрилэгшэд соёлшодто машина, унаа үгэдэггүй. Гол түлэб иимэнүүд лэ шалтагаанһаа болоожо, зарим дутагдалнууд үзэгдэхэеэ һанадаг байна. Мүн автоклубуудай эбдэрхэдэнь тэдэниие «Сельхозтехникын» хүдөөгэй отделенинүүд, колхозууд болон совхозуудай мастерскойнууд дары заһабарилха хэмжээнүүдые абаха ёһотой гэжэ һанагдана.

В. Б. ЖАНЧИПОВА — кинофикациин управлениин инженер:

Малшадай саг соогоо кино харадаг байха гээшэ мүн лэ шухала асуудал мүн. Мүнөө үедэ энэ хэрэгые нүүдэл 40 кино-түхеэрэлгэ бэелүүлдэг юм. Кино-түхеэрэлгэтэй тусгаар машинанууд бүхы отара, фермэ, гүүртэнүүдтэ (тэндэ хэдышье хүнэй хүдэлжэ байгаа һаа хамаагүй) хүрэжэ, кино харуулха даабаритай юм. Тиигэбэшье зарим киномеханигууд үсөөн зонтой гүүртэ, отарануудые алгасахаяа һанадаг. Аймагай Соведэй гүйсэдкомой, арадай хиналтын комитедүүдэй зүгһөө тэдэнэй ажал хинагдадаг болоһон гэхэ байнаб. Юундэб гэхэдэ, депутадуудай болон арадай хинагшадай постнууд фермэ, отара, гүүртэ бүхэндэ бии ха юм. Һай һайн кинонууд («Освобождение» гэхэ мэтэ) малшад дээгүүр харуулагдадаггүй. Тэдэниие харуулха аппаратуранууд нүүдэл кино-түхеэрэлгэнүүдтэ үгы. Тиимэһээнь колхоз болон совхозой центртэ тиимэ кинонуудай харуулагдажа эхилхэдэ, тэдэ ажахынуудай дирекци, правлени холынгоо малшадые асаржа харуулха хэмжээ абаха ёһотой. Хүдөөгэй зарим клубуудай, улаан булангуудай хүйтэн байдаг, соёлшодто туһалдаггүй тухай хэлэгдээ һэн. Гадна кинофикациинше хүдэлмэрилэгшэдэй кино харуулхаяа ошоходонь, малшад бэлшээри дээрээ (илангаяа хонишод, үхэршэд гэхэ мэтэ) ябахаяа һанадаг. Тэдэнэй гэртээ ерэхые хүлеэхэ аргагүй дээрэһээ киношод саашаа ошохо баатай болодог. Юундэб гэхэдэ, тэдэниие ондоо тээ хүлеэнэ. Тиимэһээ тусхай график, кино харуулха саг соносхоһон байнабди. Энэ зэймнай ёһоор хүдөөгэйхид суглардаг болоһон гэхэ байнаб. Тэдэндэ туһатай олон кинонууд харуулагдадаг лэ даа. Ганса уран һайханай бэшэ, мүн түрүү дүй дуршал харуулһан, һаалишанай, үхэршэнэй, гахайшанай, тахяашанай мэргэжэлдэ хэрэгтэй кинолентэнүүдшье олон. Тэдэнэй хүмүүжүүлхы үүргэньшье ехэ байдаг. Даалгагдаһан зорилгодоо оролдосотой хүнүүд киношодой дунда олон. Тэдэнэр республикын бүхы соёлшодтой хамта КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэб, даабаринуудые, Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойн жэлдэ хүдөөгэй малшадай урдахи зорилгоёо амжалтатай бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ өөһэдынгөө хубиие оруулжа шадаха.

МОНГОЛ АРАДАЙ ВОЖДИИН ТҮРЭҺӨӨР 80 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

СҮХЭ-БААТАРАЙ ОРОН

Чимит-Рэгзэн НАМЖИЛОВ

Журналистын ажалаар Монголой Арадай Республикада зургаан жэл шахуу байгаад бусажа ерэһэн поэт Ч-Р. Намжилов нимэ гаршагтай ном бэшэжэ дүүргэбэ. Тэрээн доторнь гол түлэб шүлэгүүд, зураглал, уянгата мүрнүүдһээ гадна, «Тогтох гуайн «сэрэг» гэһэн поэмэ оруулагданхай.

Энэ номһоо хэдэн шүлэгүүдые уншагшадай анхаралда табинабди.

* * *

Монгол ороной морид
хурдан,
Монгол ороной годли
мэргэн,
Монгол ороной дайда
зэнхэгэр,
Монгол эрын зосоо
тэнигэр.

Монгол ороной агаар
сэнгэлиг,
Монгол ороной уһан
тунгалаг,
Монгол ороной наран
хурса,
Монгол үхинэй шарай
онсо.

***

Сэнхир дурдамаар
хүбөөлһэн
ногоон торгон тэрлигэй
мүнгэн тобшо
гэһэмни,
Сэлбын голой эрье дээр
шэнээр бууһан айлай
һээы сагаан гэрхэн
байшаба.

УРИЛДААН ДЭЭРЭ

Мориной нюрган дээр
үдэһэн
Монгол ороной үхин
Эмээл дээрээ бүхыжэ,
Эршэдэн бэеэ хүбшэлжэ,
Харбаһан годлидол
шуумайгаад
Хадын саанаһаа
бултайгаа...
Мянган хүлэгэй

туруудһаа
Манаран тооһо татаһаар,
Түбнин нюруу
доһолгомоор
Түбжэрхэй буулган
дорьбооһоор —
Худхаран, жэрэгэнэн
юрьенэ,
Хушууран, хурдалан

нэрьенэ.
Урилдаашадай урда тээ
Улаан зээрдэ морин дээр
Үнөөхил заахан амитан
Үндын, зүдхэн, амидан,
Урдалаад ерэжэл
һалаба...
Урмашаһан ээнээ
дэмжэн,
Унагшань хазаар дараба.

ГАЗАРАЙ ШАРХА

1.
Харьялан урдаһан
Халхын голой
хүбөөгөөр,
Хаа-яагүй сууряатаһан
Баян Сагаанай
гүбээгээр
Хахалһан газартал
хайрагүй урбуулһан
хүрьһэн
Хара,
хүрин,
шаргал һудалнуудаараа
Хайр шорой,
халуун элһээ
гоожуулһаар
Харамтайгаар
харанхалан
хэбтэһэн юм.
Тэшхүү хүлгөөтэй
тэдэ үдэрнүүдэй
шарханууд —
Тэһэрһэн боомбын,
үхэр буугай
гаргаһан нүхэнүүд
Тэнгэриин наран
хээрын һалхин хоёр
«ехэ эмшэдэй»
Тэсэмгэй нэтэрүү
оролдолго хайрын
ашаар
Тэнхэрэн эдэгээш һаа
хурсаар ажаглан
харабал,

Тэрэл һууридань
боржогор хонхосог
һорьбонууд
Тэмдэг дурасхаал
болон хэтэдээ
үлэнхэй.

2.
Харьялан урдаһан
Халхын голой
хүбөөгөөр,
Хаа—яагүй сууряатаһан
Баян Сагаанай
гүбээгээр
Хамта тулалдажа,
галта байлдаанда
унаһан
Хари холынш,
ойро дүтынш
хүбүүдэй
Халуун зүрхэнүүд
газарай хүрьһые
соолон,
Хангал һайхан
сэсэгүүд боложо
мүндэлөө.
Алтан үринэрөө
аюулта дайнда
алдаһан
Аяар холын
Астраханиин,
Арбай хээрэй,
Азербайджанай,
Алтай, Хангайн

эжынэрэй
Галта нюдэнэйнь
дуһалнууд ганса
гансаараа
Газар газарһаа
сугларан, бөөгнэрэн
ерэжэ,
Гандуу талые
һүниин шүүдэрээр
сүршэнэ.
Үглөөнэй наранаар
сэсэгүүд дохилзон
һэргэнэ,
Үндэр тэнгэридэ
һолонго татан
жэргэнэ.

3.
Харьялан урдаһан
Халхын голой
хүбөөгөөр,
Хаа-яагүй сууряатаһан
Баян Сагаанай
гүбээгээр
Хатарша хурдан
моритой хүбүүд,
басагад
Ханхинаса дуулалдаад,
хайшаашьеб яаран
гүйлгэнэд.
Хуу тойруулаад
сасажархиһан
тараг мэтэ
Хун сагаан хонид
аажамаар таран
бэлшэнэд.

ҺАРЛАГУУД

Шэлэ хүзүү бүдүүнтэй
Шэрхэгэр нэхы амитад
Шэлэ хярын оройгоор
Шэмэтэй ногоо шэмхэлнэ.

Дорьбогүйхэн юумэдтэл
Доогуур харан
һалирхадань,
Донхигор номгон
гэһэншнн,
Дотор зангынь ондоо...

Бурган бэлшээшын
хүзүүндэ
Бугуули гэнтэ хаяхадань,
Бутара задара собхорон,
Булгин, тангаран гүйнэ.

Тэбхэгэр мүрэтэ хүбүүд
Тэнхээ ниилүүлэн
шангаажа,
Тэнсүүрн байрынь
алдуулан,

Тэндэнь арайхан
зогсооно.

Хорон хурсаар хёлойжо,
Хотогонон, хүлзэн
шархааһаар,
Хоёр хүлынь тушагдажа,
Хойшохи замынь
тодорно.

Үндэр хадын гарбалтан
Үнэн сэхынь хэлэбэл,
Үхэр номгон болотороо
Үшөө юу хээ үзүүлхэ даа.

ЗАХЯА

Хэнтэйн нюрууһаа
эхи татаһан Тэрэлжын
гол,
Хэды холые
зорижо гараһанаа
мэдээ бол —
Аласай аласта
золгоһон Байгал гэдэг
үбгэндэ
Абаашажа хүргыш
минии халуун амар
мэндэ.
Торгон хээтэй
тунгалаг һайхан
урасхалдаа
Толидол адляар
дүрыем абыш гэжэ
гуйналби.
Толгой нюсэгэн, —
хүхюун дорюун, —
энэл зандаа
Тоонто нютагаа
хүрэһэн шэнги
болохолби.

Адуун һүрэгһөө
али дуратайгаа
барижа унаад,
Алтай, Хангайһаа
аяар Дорнод уруу
гүйлгэнэ гээрэй.
Анда нүхэдөөрөө
аялга ниилэн
ханхинуулаад,
Айраг тарагайнь
һайхан дээжые
амасана гээрэй.
Мүнхэ сагаан
Одхон Тэнгэри өөдэ
абнрһаар
Мүнгэн хюруудань
һаншагаа дайруулаа
гээрэй.
Сайн-Шандын,
Үмэнэ Гобиин хуурай
һалхинһаа
Сайбар шарайнь
хүрнлэн харлаа

гээрэй.
Холын дайдада
өөрын хүн шэнги
болоод,
Хотогор налагар
һуугаашье һаа
уйдана гээрэй.
Зүрхэндөө дүтын
аха дүүнэр, зон голоо
Зүүдэндээ хаража,
урмашан баясана
гээрэй.
Хэнтэйн нюрууһаа
эхи татаһан Тэрэлжын
гол,
Хэды холые
зорижо гараһанаа
мэдээ бол,
Аласай аласта
золгоһон Байгал гэдэг
үбгэндэ
Абаашажа хүргыш
минии халуун амар
мэндэ.

МҮНӨӨДЭР—ИНДИИН РЕСПУБЛИКЫН БАЙГУУЛАГДАҺАН ҮДЭР

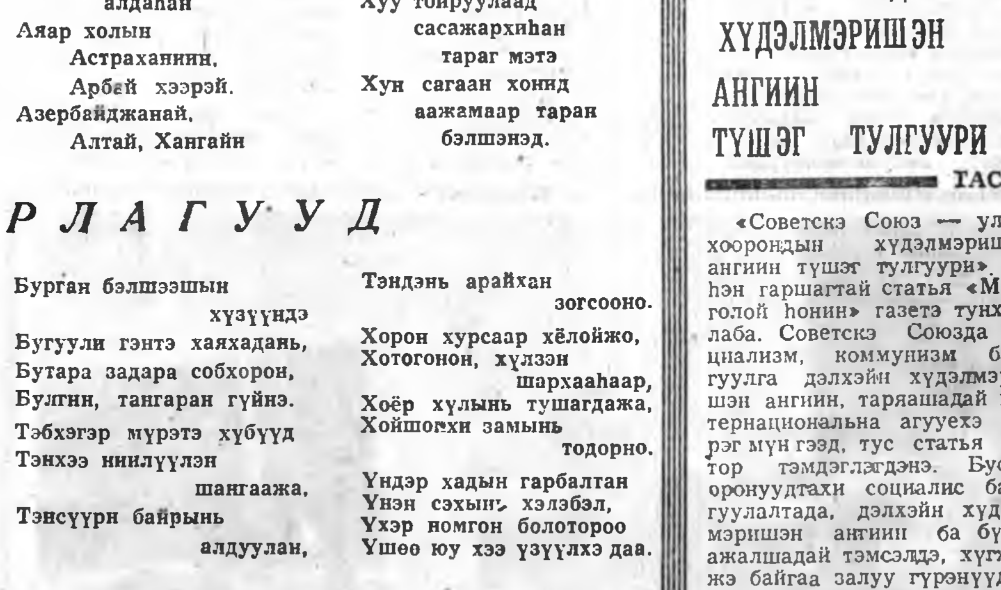

Ороной түб хото Делиин нэгэ булан.

ТАСС-ай фотохроника.

АРАДАЙ УРАН БЭЛИГТЭНЭЙ ҺАЙНДЭР

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хүдөөгэй уран һайханай бүлгэмүүдэй республиканска харалга России Федерацида дүүрэнтэжэ байна. Харалгын түгэсхэлэй шата тухай хөөрэжэ үгэхэ гүйлтатайгаар харалгын эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо, РСФСР-эй культурын министрэй орлогшо В. М. СТРИГАНОВТА ТАСС-ай корреспондент хандаба.

— Бүхэроссин харалга нёдондо жэлэй январь һарада соносхогдоо һэн, — гэжэ В. М. Стриганов хэлэбэ. — Уран бэлигтэнэй мүрысөөн үргэн дэлисэтэй болонхой. Хүдөөгэй 67 мянга гаран клуб, соёлой байшан тэрээндэ хабаадана. Уран һайханай бүлгэмүүдэй 200 мянга тухай элдэб кружок эдэ клубуудта, соёлой байшангуудта бии юм. Тэдэ 3 миллион үлүүтэй хүнийе нэгэдүүлнэ.

Искусствын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад, уран бүтээлэй холбоонууд, бүлгэмүүд, соёлой эмхи зургаанууд ба һургуулинууд харалгын уран һайханай талые хүтэлбэрилнэ. Һайн дураараа хабаададаг артистнуудта тусхай мэргэжэлтэдэй зүгһөө үзүүлэгдэдэг туһаламжа бэлиг шадабаряа дээшэлүүлгэдэнь ехэ туһа хүргэнэ.

Зональна түгэсхэлэй харалганууд мүнөө манай республика дотор үнгэргэгдэжэ байнхай. Уран һайханай бүлгэмүүдэй тоосоонууд Новосибирскдэ, Горькидо, Куйбышевта, Пермьдэ болоо. 30 автономито республикын, хизаарай, областиин искусство зональна харалгануудай үеэр харуулагдаһан байна. Эдэнь Россин арадуудай уран һайханай искусствын ехэ, толотомо һайндэр болоо. Уран һайханай бүлгэмүүдэй артистнууд дуу, хүгжэмүүдтээ, хатарнуудтаа Ленинэй партиие, Советскэ Союзай арадуудай хани барисаае алдаршуулна. Арадай аман зохёолнуудһаа гадна, хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, хүдөөгэй интеллигенциин, социалис мүрысөөнэй түрүүшүүлэй ажалые алдаршуулһан мүнөөнэй шэнэ зохёолнууд олоор гүйсэдхэгдэһэн байна.

Таймырай, Эвенкийскэ, Коми-Пермяцка национальна округуудай, Хакассай, Хадата-Алтайн автономито областьнуудай, Чувашай, Мордвагай, Башкирай, Татарай Удмуртын, Мариин АССР-нүүдэй уран һайханай бүлгэмүүдэй коллективүүд өөрсэ янзын искусство харуулаа.

Россин Федерациин арадуудай түхэл шэнжээрээ национальна, удхаараа социалис искусствын хүгжэн һалбаржа байһые ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Бүхэроссин харалга элирхэйлэн гэршэлбэ.

Баруун-хойто зонодо баатай 12 автономито республикын, областиин уран һайханай бүлгэмүүдэй ажал ябуулгада харалгын жюри һайн сэгнэлтэ үгэхэнь. Ленинградта үнгэргэгдэхэ тоосоото концертнүүдтэ 2 мянга тухай хүн баадалсаха байха. Январь, февраль һарануудта зональна харалганууд Хабаровскда, хүүдэ, Ростов-на-Дону хотодо, Воронеждо, Москвада болохо. Хүдөөгэй уран бэлигтэнэй Бүхэроссин конкурсын лауреадууд ба дипломантнуудай концертнүүд мартын багта манай Эхэ ороной нийслэлдэ үнгэргэгдэхэ юм.

(ТАСС).

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО ХИЛЫН ЦААНАҺАА

ВАШИНГТОН

Л. И. Брежневэй элидхэл США-да хэблэгдэн гаргагдаба

ТАСС

КПСС-эй Центральна Комитедэй, ССР Союзай Верховно Соведэй ба РСФСР-эй Верховно Соведэй 1972 оной декабриин 21-дэ Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо болоһон баярай хамтын суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэһэн «Совет Социалис Республикануудай Союзай 50 жэлэй ой тухай» элидхэлые «Компасс пабликейшн» гэжэ американ хэблэл тусхай брошюра болгон хэблэжэ гаргаба.

УЛААН-БААТАР

СОВЕТСКЭ СОЮЗ— УЛАСХООРОНДЫН ХҮДЭЛМЭРИШЭН АНГИИН ТҮШЭГ ТУЛГУУРИ

ТАСС

«Советскэ Союз — уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин түшэг тулгуури» гэһэн гаршагтай статья «Монголой һонин» газетэ тунхаглаба. Советскэ Союзда социализм, коммунизм байгуулга дэлхэйн хүдэлмэришэн ангиин, таряашадай интернациональна агууехэ хэрэг мүн гээд, тус статья дотор тэмдэглэгдэнэ. Бусад оронуудтахи социалис байгуулалтада, дэлхэйн хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы ажалшадай тэмсэлдэ, хүгжэжэ байгаа залуу гүрэнүүдэй бэеэ дааһан байдалые бэхижүүлгэдэ Советскэ Союз интернациональна туһа хүргэдэг байгаа, хойшодоошье хүргэхэ юм.

Советскэ Союзай ба социализмын бусад оронуудай шэнэ амжалта, илалта бүхэн империализмда шанга харюу сохилто, уласхоорондын хүдэлмэришэн ангида туһаламжа, дэмжэлтэ болоно.

Дэлхэйн революционно хүгжэлтэдэ социализмын ба уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэрилхы үүргые Хитадай мүнөөнэй хүтэлбэрилэгшэд буруушаана гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. Маогой бүлэг марксизм-ленинизмын һургаалһаа хадууржа, Советскэ Союзда, мүн социалис бусад оронуудта зүрюу харша ябуулгануудые хэдэг байха юм. Энэнь уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин, дэлхэйн революционно бүхы хүсэнүүдэй аша туһада урбаһан ябадал мүн.

ХАНОЙ

ХЭЛСЭЭНДЭ ГАР ТАБИГДАХААР БЭЛДЭГДЭБЭ

ТАСС

Вьетнамай Демократическа Республикын ба Америкын Холбоото Штадуудай хоорондо үгэеэ ойлголсоһон тухай коммюникегэй текстые ДРВ-гэй МИД хэблэлдэ тунхаглуулба.

Энэ хэлсээн Вьетнамда амгалан байдал һэргээжэ, Индохитадта, Зүүн-Урда Азида бата бэхи эб найрамдал хангаха хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри хэхэ байха гээд этигэжэ байһанаа Вьетнамай Демократическа Республика, Америкын Холбоото Штадууд мэдүүлнэ.

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнамдахи дайе болиулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ гар табихын тула ДРВ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Нгуен Зуй Чинь Париж ошохоёо январиин 24-дэ Ханойһоо мордобо.

ДРВ-гэй правительствын премьер-министр Фам Ван Донг президентскэ ордон соо болоһон үдэшэлгын баяр ёһолол дээрэ үгэ хэлээ.

Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ гар табихыень ДРВ-гэй президент болон правительствын этигэмжэлэн түлөөлһэн ДРВ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министрые урма баяртайгаар Париж үдэшэжэ байнабди гээд, тэрэ хэлэбэ.

Энэ хадаа сүлөөтэ ба бэеэ дааһан байдалайнгаа түлөө, эб найрамдалай түлөө илалта түгэс тэмсэлдээ вьетнам арадай туйлаһан асари ехэ илалта мүн гээд, Фам Ван Донг тэмдэглээ. Энэ хадаа сэрэгэй, политическэ ба дипломатическа фронтнууд дээрэ вьетнам арадай туйлаһан ехэ илалта мүн. Энэ хадаа аха дүү социалис оронуудай, мүн Вьетнамда амгалан байдал һэргээхын түлөө тэмсэдэг бусад оронуудай дайшалхы һанал нэгэтэй байһанай туйлай ехэ илалта мүн.

Энэ илалтаяа баяртай хүхюунээр угтабабди гэжэ премьер-министр хэлээ. Хэлсээндэ ба гар табигдаха бусад документнүүдтэ түшэглэн, вьетнам арадай революционно хэрэгые түгэсхэхэ тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэбди. Урда Вьетнамые сүлөөлхэ ба Эхэ ороноо нэгэдүүлхэ хэрэгтэ амжалта туйлахын тула эб найрамдалай, эрхэ сүлөөтэй ба демократиин тутые хойшодоошье үндэр дээрэ үргэжэ ябахабди.

ТОКИО

АСУУДАЛНУУД ШИИДХЭГДЭЭГҮЙ БАЙҺААР

ТАСС

Японой зонхилхы либерально-демократическа партиин ээлжээтэ съезд Токиодо болобо. Мүнөө үедэ орёо хүшэр асуудалнууд либерально-демократическа партиин үмэнэ оршоно гэжэ партиин түрүүлэгшэ, Японой премьер-министр К. Танака, съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, тэмдэглээ. Эдэнь юумэнэй сэнгэй хүндэрэлгэ, гадаадын худалдаа наймаанай ба оршон тойронхи байгаалиие бузарлалгын асуудалнууд болоно.

К. Танакын засаг түрэ хүтэлбэрилжэ эхилһэнһээ хойшо 6 һара үнгэрөө. Теэд энэ үе соо олохон асуудалнуудые шиидхэхээр найдуулһан аад, юушье бүтээгээгүй байһаар гэжэ съезд дээрэ баталагдаһан документнүүд дотор хэлэгдэнэ.

ВАШИНГТОН

Р. НИКСОНЭЙ ҮГЭ

ТАСС

Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ гар табиха документын бэлдэгдэһэн тушаа мэдүүлгэтэйгээр США-гай президент Р. Никсон радио ба телевиденеэр үгэ хэлэбэ.

Тус хэлсээнэй үндэһөөр уласхоорондын хинамжалга доро буудалдаан январиин 27-ной субботодо зогсоогдожо, 60 хоногой турша соо американ бүхы сэрэгүүд Урда Вьетнамһаа гаргагдаха зэргэтэй гээд Никсон хэлээ. Индохитадай бүхы нютагуудта плендэ абтаад байһан американецууд бултадаа январиин 27-һоо хойшо 60 хоногой турша соо сүлөөлэгдэн табигдаха байна.

Газаа талаһаа хамааралсалгагүйгөөр өөһэдынгөө ерээдүйе шиидхэхэ эрхэ Урда Вьетнамай арадта олгогдоно гээд тэрэ хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ.

Гэхэтэй хамта, сайгон засагые Холбоото Штадууд «Урда Вьетнамай ори ганса хуулита правительство» гээшэ гэжэ хойшодоошье мэдэрхэ, «тус хэлсээнэй гурим дүримүүдэй ёһоор, тэрээндэ дэмжэлгэ, туһаламжа үзүүлхэ байна» гээд Никсон мэдүүлбэ. «Хоорондохи асуудалнуудаа эбэй ёһоор шиидхэхэ, Урда Вьетнамай арадай хүсэлэл эрмэлзэлые» США дэмжэхэ юм гэжэ тэрэ хэлэбэ. «Энэ дайнай дүүргэлгэ амгалан байдал һэргээхэ замда имагтал түрүүшын алхам болохо гэжэ бидэ мэдэрхэ ёһотойбди»,—гээд Никсон мэдүүлээ.

Хэлсээнэй гурим дүримүүдые США дүүргэхэ юм гээд президент мэдүүлһэн байна.

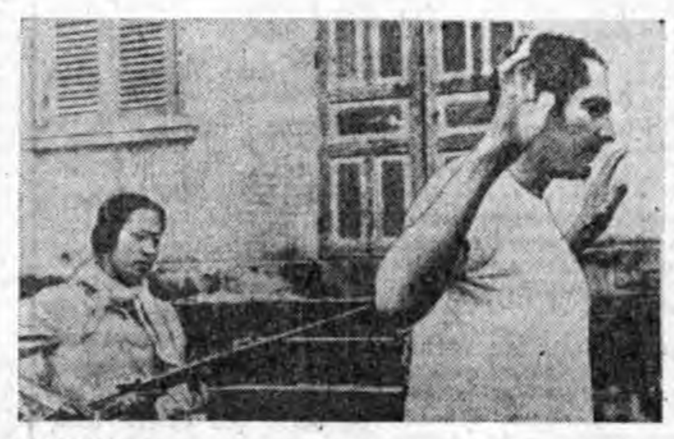

ПАРИЖ

ПАРИЖДАХИ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮДЭЙ ДҮНГҮҮД

ТАСС

Франциин президент Ж. Помпиду, ФРГ-гэй канцлер В. Брандт гэгшэдэй хоорондо хоёр үдэрэй хөөрэлдөөнүүд боложо дүүргэбэ. Уласхоорондын байдалай асуудалнууд «юрэнхы дэлгүүрэй» ерээдүйтэй нягта холбоотой асуудалнууд, хоёр ороной хоорондохи харилсаанууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар нинтэ Европын зүблөөндэ бэлэдхэл хэлгэдэ Ж. Помпидутай хоёр үдэрэй турша соо хөөрэлдөөнүүдые хэһэнэйнгээ һүүлээр ФРГ-гэй канцлер В. Брандт январиин 23-най үдэшэ Парижһаа мордобо.

ЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙ ЭТЭГЭЭДЭЙ ГУТАМШАГ БАЛМАД ААШЫН ЭХИН ВА ЭСЭС. ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: США-гай ВВС-эй майор Ричард Джонсон. Тэрэ Вьетнамай Демократическа Республикын зенитчигүүдтэ буудуулжа унаһан байна.

ТАСС-ай фотохроника.

ПАРИЖ

РЮВ-эй ВРП-гэй делегациин мэдүүлгэ

ТАСС

Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ гар табилта вьетнам арадай, американ арадай, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай үнэн зүб ябадалай түлөө тэмсэдэг хүсэнүүдэй ехэ илалта мүн гэжэ Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын делегаци сэгнэнэ. РЮВ-эй ВРП-гэй зүбшөөлтэйгөөр ДРВ-гэй правительствын түлөөлэгшэ тус хэлсээндэ гар табиха тухай документ бэлдээ гээд РЮВ-эй ВРП-гэй делегациин эндэ тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

«Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээ баталхын тула ДРВ-гэй правительстватай хамта РЮВ-эй ВРП ехэ хүсэ шадалаа элсүүлһэн байна,— гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. — Революционно саг зуурын правительство хуулитаар баталагдаха хэлсээе наринаар сахихые эрид шиидэнги байһанаа батална: вьетнам арадта бата бэхи эб найрамдал, амгалан байдал тогтоохын тула, Индохитадта, Зүүн-Урда Азида эб найрамдал ба аюулгүй байдал хамгаалгада нүлөөлхын тула бүхы дүрбэн тала оролдохо ёһотой гэжэ мэдүүлбэ».

ДАКАР

С. Туре үгэ хэлэбэ

ТАСС

Бүхы Африка түбидэхи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дараха зорилготой империалис үгэсөөнэй хэгдэһэн тухай Гвинейн президент Секу Туре Конакриин радиогоор үгэ хэлэхэдээ мэдээсэ. ПАИГК-гай генеральна секретарь А. Кабралые алалга ба Гвинейдэхи (Бисау) сүлөөрэлгын хүдэлөөе дараха һэдэлгэтэй гэмтэ бусад ябуулганууд тус үгэсөөнэй зарим хубинь болоно гэжэ президент хэлэбэ.

ПАРИЖ

ИНДОХИТАДТАХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Үнгэрһэн үдэрнүүдтэ элдэб нютагуудта болоһон байлдаануудай үеэр Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд сайгон дахуулнуудай армиин бэхилэлгэнүүдтэ зуу гаран шанга сохилто хэһэн байна. Январиин 23-да Куангчи провинцида, Меконг мүрэнэй адагта, Сайгон хото шадар илангаяа шанга тулалдаанууд болоо.

ХАНОЙ. (ТАСС). АПО агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, январиин 21—22-то Куангчи провинцида болоһон байлдаануудай үедэ патриодуудай хинажа байгаа нютагуудые эзэлхэ һэдэлгэ хэһэн дайсанда шанга сохилто хэгдээ. Эндэ болоһон тулалдаануудта Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд дайсанай 220 солдат, офицерые хүлһөөнь буулгаа, 3 ехэ буу, 2 бронетранспортер һандаагаа, сэрэгэй 3 ехэ склад тэһэлээ, американ нэгэ истребитель-бомбардировщик буудажа унагаагаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ США-гай стратегическэ авиаци, сайгон агаарай-сэрэгэй тактическа хүсэнүүд 374 ннидэлгэ хэбэ. Түбэй хада гүбээлиг нютагай районууд, Сайгон шадарай нютагууд ба Куангчи провинцидахи сүлөөлэгдэһэн районууд дээгүүр ниидэлгэнүүдые хэһэн байна.

ПАРИЖ. (ТАСС). Һүүлэй үдэрнүүдтэ Камбоджын патриодууд удаа дараалан илалта, амжалтануудые туйлаа. Патриотическа хүсэнүүдэй хинажа байһан хоёрдохи хари шадар эшээлһэн Пномпениин сэрэгүүд бэрхэшээлдэ оронхой. Патриодуудай эдэбхитэй добтолгоһоо боложо, Пномпениин сэрэгүүд Меконг мүрэние зубшан эзэлжэ байһан үргэн ехэ нютагуудаа орхижо, зугадаха баатай болобо.

Ороной бусад нютагуудта Камбоджын арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд эдэбхитэй добтолгонуудые хэнэ.

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай хотонуудта, провинцинуудта полицийнхид мүрдэлгэ үргэнөөр хэнэ гэжэ Урда Вьетнамһаа абтаһан мэдээсэлнүүд дотор хэлэгдэнэ. Һүүлэй хоёр һарын турша соо тэдэ хэдэн арбаад мянган мүрдэлгэ хэжэ, олон мянгаад хүниие алаһан, хэдэн арбаад мянган хүниие барижа, түрмэдэ гү, али сэрэгэй казармануудта хааһан байна.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

ЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

14.35 — һүүлэй һонин. 14.45 — үнгэтэ телевидени. «Дэлхэйн дээрэхи амитад». 16.05 — «Вашингтонский корреспондент» — телевизионно уран һайханай фильм. (3-дахи сери). 17.10 — Концерт.

Улаан-Үдэ харуулна:

18.30 — үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 18.50 — «Түрэл дайдамнай дуу, хүгжэмөөр зэдэлнэ» — үхибүүдэй уран һайханай бүлгэмэй эдэбхитэдэй концерт. 19.30 — «Үдэшын Улаан-Үдэ» — телегазетэ. 20.10 — «Зүүн Сибирь» — киножурнал.

«Орбита» харуулна:

20.25 — Барнаулай студиин программа.

Улаан-Үдэ харуулна:

21.10 — «Сэлэнгэ» — тележурнал (буряад хэлэн дээрэ). 22.10 — «Стачка» — уран һайханай фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

18.30 — «Д. Журавлев уншана» — телевизионно фильм. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — «Циркын галнууд» гэһэн программа.

Манай адрес, телефонууд

г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и раб. селькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-03356. Заказ № 1342